

Madam SPEAKER.—The Report is presented.

Communities included in the Scheduled Tribes—Statement of the Chief Minister.

Sri D. DEVARAJ URS.—We have written two letters to the Government of India. In one letter we have said about the Bovi community and Lambani Community. As I said earlier, though we have included in this area as the Scheduled castes, they will be removed from the list of Scheduled Castes because they do not have the characteristic namely untouchability. So we have recommended that the Bovi community including some of the sub-communities under that may be included under Scheduled Tribes :

1. Bovi—Voddar—Vadar—Kol Vaddar—Kal Voddar—Mannu Voddar Araga Voddar—Boyee Voddar—Raja Boyala.

These are some of the communities and sub-communities that are synonymous.

In another letter, we have included some of the following castes to be brought under Scheduled tribes :

1. Budubudike—Gondhali—Dombari—Bomba, Bombidasa—Dombar Hagar—Havadiga—Kashipadi—Koravar—(to be added with Korama) Kunchi Koravar—Girani Voddar or Gantichor—Krishna Golla, Kada Golla, Doddi Golla, Durgamurgi—Burburcha—Chappar Bandh—Kanjarbatt—Kalakki Vakkal—Halakki Okkalu

These are the castes which the Government have considered to be eligible to be included in Scheduled Tribes and accordingly we have made recommendation to the Government of India. Ultimately, it is for them to take a decision.

Notice of Adjournment Motion

- (i) *re.* Police excesses on students in Gulbarga.
- (ii) *re.* Exemption of fees to the students in the scarcity areas.

†Sri V. N. PATIL (Humnabad).—Madam, I have sent an adjournment motion regarding the lathi charge and police excesses upon students in Gulbarga. So far, no relief has been given to the students. When the Hon'ble Minister of State for Finance went there and the students approached him, he ordered that they would be exempted from examination fee and tuition fee. Today what we are finding is that on those whose parents have an income less than Rs. 500 will get exemption. There seems to be no sanctity to the order made

(SRI V. N. PATIL)

by the Hon'ble Minister of State for Finance and the students are getting wilder day by day. Their agitation is continuing throughout North Karnataka. If the Government were to make it a prestige issue, it is not going to solve the problem. Let them take the students into confidence. So far nothing has been done in that behalf. I also want to bring to the notice of the Chief Minister that the legislators from Bidar have signed and sent a petition saying that it is a just demand of the student community and as such it should be conceded. Government must consider this aspect seriously. I want a statement to this effect from the Hon'ble Chief Minister.

Sri C. M. ARUMUGHAM.—Madam, I rise to make a clarification. The Hon'ble Member Sri Naganna some time back was saying that he has been gheraoed or surrounded by persons who are wearing the black headwear. We, including the Leader of the Opposition, are reflecting the sorrow and suffering that is prevalent in the State. Black indicates that the people are not happy. They are swimming in an ocean of sorrow because there is death due to famine and they are losing cattle wealth. In some villages a person gets a cup of water every alternate day. In fact, we wanted to forgo the Question Hour. In order to reflect the sorrow and sufferings of the people in the rural parts and to highlight that people have been neglected that we are wearing this black headwear.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ (ಚಾಮರಾಜ ಪೇಟೆ).—ಇಂದು ಇರುವ ಸರಕಾರವನ್ನು ಕರಾಳ ಸರಕಾರ ಎಂದು ಕರೆಯಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತು ಆ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇಂದು ನಾವು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತರಗಿಸುತ್ತಿಕ್ಕೊಂದು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಇಂದು ದೇಶದ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲದಿಂದ ಜನರು ಅತ್ಯಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಪ್ಪುಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂತಹ ಒಂದು ನಿವರ್ತನವನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

† ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೇವೇ ಗಾಡ (ಹೊಳೇನರಸೀಪುರ).—ನಮ್ಮ ನೈಋತ್ಯಕ್ಕೆ, ನಾನು ತಮಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರುವ ಅಡ್ವರ್ಸಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್ ವಿನೆ ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದರ ಚರ್ಚೆಗೆ ತಾವು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾದರೂ ಇಷ್ಟೇ. ಇವೊತ್ತು ಮತ್ತು ನಾಳೆ ಇವೆರಡು ದಿವಸಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಬರಗಾಲದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಚರ್ಚೆಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಮಾಡಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಈಗಾಗಲೇ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದರಂತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೂಡ ನಿಗದಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಕಳುಹಿಸಿರುವ ಅಡ್ವರ್ಸಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಗುಲ್‌ಬರ್ಗಾ, ಬೀದರು ಹಾಗೂ ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ನಿನ್ನೆ ನಡೆದಿರುವ ರಾತ್ರಿ ಪ್ರಹಾರ ಆದ್ದು ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಆಗಿರುವುದು. ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಬರಗಾಲದ ನಿರ್ಣಯ ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಇರುವ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ತರಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಾವು ತಂದಿರುವ ಮೋಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಭೇದವಾಗಿರುವ ಬರಗಾಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಈ ನಿರ್ಣಯದ ಮೂಲಕ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಹೆಚ್ಚು ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಒಂದು ಅಡ್ವರ್ಸಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್‌ನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ತಮ್ಮ ಅನುಮತಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಬಹುಶಃ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರು 25ನೇ ತಾರೀಖು ಒಂದು ತೋರುತ್ತೆ, ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಹಾಗೂ ಬಿಜಾಪುರದಲ್ಲಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಒಂದು ಮನವಿ

(ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ)

ಯನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು ಎಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾಗಿದೆ, ಅವರು ಮನವಿ ಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಭೀಕರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಅವರುಗಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಫೀಜನ್ನು ವಾಪ್ಸಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರು ಹಾಸ್ಟಲುಗಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಫೀಜುಗಳು ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ರೀತಿಯ ಕುಸೌಜನಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಸಹಾಯಗಳನ್ನೂ ಸರಕಾರದಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದಾರೆಂದು ನನಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದೆ ನೆನ. ಆದರೆ ಅವರು ನನಗೆ ಇದರ ಕಾವಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವರ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸರಕಾರದ ಒಬ್ಬರು ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರು ಬಂದಾಗ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಕುಡುಗರ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಅದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರು ಇಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ತಿ ಫೀಜನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಅನೌನ್ಸೆಮೆಂಟು ಕೂಡ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಸರಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಹಾಗೂ ಬೀದರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಪ್ರವಾಸ ಬಂದಾಗ ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಇದಾದ ಮೇಲೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಪಾಟೀಲರವರು ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ನಂಜೇಗೌಡರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಪ್ರವಾಸ ಹೋದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ 25 ನೇ ತಾರೀಖು ಸುಮಾರು 11 ಗಂಟೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನೋಡಿ ಸರಕಾರದ ನಿರ್ಧಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಗಮನವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು ಎಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿನ ಶಾಸಕರು ಕೂಡ ಇದ್ದರು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಶ್ರೀ ಮಾನ್ ಬಾಪುಗೌಡರು ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥರೆಡ್ಡಿ ಇವರೊಡನೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕೆಲವು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ರಾಜ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಫೀಜು ರದ್ದು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಅಶ್ವಾಸನ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರದ ಖಚಿತವಾದ ನಿಲುವೇನು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ನಮ್ಮ ಅರಣ್ಯ ಸಚಿವರು ಐವನ್‌ಪಾಕಿ ಗೆಸ್‌ಹೌಸ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಅವರನ್ನು ಬಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸರಕಾರ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಯಾವುದನ್ನೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ, ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರದವರು ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಈ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ, ಎಂದರೆ ಈ ಶಾಸಕರುಗಳು ಮನೆಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಎಂದರೆ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧ ಅಥವಾ ಮುಕ್ಕಾಲು ಗಂಟೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರೋಸೆಷನ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಾಗ ಇವರ ಮೇಲೆ ಪೊಲೀಸರು ರಾಶಿ ಚಾರ್ಜು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ವರ್ತಮಾನ ಬಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಹೇಳುವುದು ಕೆಲವು ಹುಡುಗರು ಇಲ್ಲದ್ದು ಪೊಲೀಸರು ವ್ಯಾನ್ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ತೂರಿದರು ಎಂದು, ಇಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಶಿ ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಸತ್ಯಾಂಶ ವೇನು ಎನ್ನುವುದು ಇನ್ನೂ ನಮಗೆ ತಿಳಿದು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ಇದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ರಾಜಕೀಯ ಬಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿನ ಪುರಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಹುಡುಗರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಇಂತಹ ಒಂದು ಗಲಭೆ ಯಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸುಳ್ಳೋ ನಿಜವೋ ಯಾವುದನ್ನೂ ನಾವು ಹೇಳು ವಂತಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿರುವವುಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪೊಲೀಸನವರು ಹೊಡೆದಿರುವುದರಿಂದ ಇವರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಹಳ ಚಿಂತಾಜನಕವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದಲ್ಲಿರುವ ಐವನ್‌ಪಾಕಿ ಗೆಸ್‌ಹೌಸ್‌ಗೆ ಸುಮಾರು ಹೊರಗೆ 200-300 ಗಜಗಳ ದೂರದಲ್ಲೇ ಶಾಸಕರಾಗಿದ್ದ ನಿಲಕಂಠರಾಯರ ಮನೆ ಇದೆ. ಹುಡುಗರು ಅವರ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕೊಕ್ಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಹುಡುಗರನ್ನು ಪೊಲೀಸನವರು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಹೆಚ್ಚಿದಾರೆ. ನಾನು ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯಾಂಶವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮನೆಯ ಮುಟ್ಟುಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಹುಡುಗ ರಕ್ತ ಪಾಂತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅದನ್ನು ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರು ಕೂಡ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇಬ್ಬರು ಹುಡುಗರ ಸ್ಥಿತಿ ಚಿಂತಾಜನಕವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು

(ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ)

ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಮಾಚಾರ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ವರದಿಯನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನೂರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಏಟು ಬಿದ್ದಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಯಾರೂ ಅಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಿಲ್ಲ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದಾಗಿತ್ತು.

3-30 P.M.

ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಗುಲ್ಬರ್ಗ, ಬಿದರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದಾಗ ಹುಡುಗರು ಒಂದು ಮನವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಬಂದಿದ್ದು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ನಿಲುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಕಾಯಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಇದಾದಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಸಚಿವರು ಹೋಗಿ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವರು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರೋ ಅನರ್ಹರೋ, ಅವರು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಹುಕುಂ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸರಾಗುತ್ತದೆಯೇ, ಇಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ತಯಾರಾಗಿಲ್ಲ. ಸಚಿವರೊಬ್ಬರು ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಬದ್ಧ. It must be a joint responsibility. ಅವರು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಲ್ಲ, ಸೆದಿಸಿ ಬರೆಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಹೆದರಿಸಿ ಬರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಈಗ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ — ಹೆದರಿಸಿ ಬರೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಯಾರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲರು ಹೇಳಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಬ್ಬರು ಹುಡುಗರ ಮುಖಂಡರಿಗೆ ಏನು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವುದು ಧರ್ಮ. ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಕೊಟ್ಟಂಥ ನಿರ್ಣಯ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ಣಯವಾಗಬೇಕೇ ಪರಂತು, ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಅದನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಿಲ್ಲ. 500 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಮೆ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಡುವವರಿಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ನಿನಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಹೊತ್ತು ಕ್ಷಾಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ 50 ಎಕರೆ ಭೂಮಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವರು ಕೂಡ ಕಷ್ಟದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಅವರ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಆಧಾರ, ಭೋಗ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು ಅಷ್ಟೇ. ಮಳೆ ಆಗದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಆದಾಯದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೂಡ ಏಕರೂಪವಾಗಿ ರಿಯಾಯಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಸೂಕ್ತ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಈ ಹೊತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಲಾಠಿ ಪ್ರಹಾರ ನಡೆದಿರುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಖಂಡನೀಯವಾದ ವಿಷಯ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 25ನೇ ತಾರೀಖು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಂಥ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಈಗ ನಡೆದಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ದಿನೇ ದಿನೇ ಹದಗೆಡುತ್ತಿರತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮನೋಭಾವವಿರದೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನೋಡಬಾರದಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದೇ ನನ್ನ ಆರೋಪ. ಹಣಕಾಸಿನ ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರು ಕೊಟ್ಟಂಥ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಉದ್ಭವವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂಥದ್ದರಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲರು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಅವರ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ತಡ್ಡಿರುತ್ತಿದ್ದವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಂಥ ಹೇಳಿಕೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಈ ಘಟನೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ವಾಪಿ ಪಾರ್ಲಮೆಂಟ್ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಫೇರ್ಬಾನ್ ಅವರ ಮಗನಿಗೂ ಕೂಡ ತಲೆಗೆ ಏಟು ಬಿದ್ದು ರಕ್ತ ಸುರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೊಳಗೆ ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಎಕ್ಸೆಸಿವ್ ಆಕ್ಷೆನ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದಾಗಿತ್ತು. ಮಾನ್ಯ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲರು ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದರು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು

ಫೇರಾವೋಲೆ ಮಾಡಬಹುದು, ಅವರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇಂಥ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ನಿರ್ಣಯ ಏನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಬಾಪೂಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ (ಷಹಾಪುರ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಗುಲ್ಬರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಘಟನೆ ನಡೆಯುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಾನು ಅರಣ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಪಾಟೀಲರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ದಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಷಹಾಪುರ, ಸೇಡು, ಚಿತ್ತಾಪುರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಹೊಂದಾಗ ಅವರ ಕೂಡ ಇದ್ದೆ. 25ನೇ ತಾರೀಖು ನಾವು ಸೇಡು ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕಲ್ಬುರ್ಗಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೊರಟಿತು. ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಗರು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಕಾರಿನಿಂದ ಇಳಿದು, ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಐವಾನ್‌ಷಾಹಿ ಗೆಸ್ಟ್ ಹೌಸ್‌ಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವರನ್ನು ಕಾಣಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಗೆಸ್ಟ್ ಹೌಸ್‌ಗೆ ಬಂದೆವು. ಆಗ ಸುಮಾರು 12 ಗಂಟೆ ಆಗಿರಬಹುದು. ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಂದೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೊಟ್ಟಂಥ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಗೊಂಡ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಲೇಜು ಹುಡುಗರೂ ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾಲೇಜಿನವರು ಕೂಡಿ ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಐವಿಫ್ ಬೆಳೆ ಹೋಗಿದೆ, ರಾಜ ಬೆಳೆ ಕೈಗೆ ಬಾರದ ಹಾಗೆ ಆಗಿದೆ, ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದಂಥ ಹುಡುಗರು ಬಸ್ಸಿನ ಮುಖಾಂತರ ಬರುವಾಗ ರೊಟ್ಟಿ ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು ಅವನ್ನೇ ಊಟ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗುಲ್ಬರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾಯಿಯವರಿಗೆ ಗುಲ್ಬರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಖರ್ಚು ಬರುತ್ತದೆ ಅದನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮಗೆ ಫೀಸನ್ನು ಮಾಫಿ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ವಾಸದ ಸಲುವಾಗಿ ಸಹ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಅದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಹೋದ ನಂತರ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ತಕ್ಷಣ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ ಬಂದಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅಲ್ಲಿ ಇರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಬೇಕು ಕೂಡ ಅವರು ಇರಲಿಲ್ಲ. ನುಮ್ಮನೆ ಊಹೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳಬಾರದು. ಗೊತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ದಯಮಾಡಿ ಹೇಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ (ಸೊರಬ).—ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಸದಸ್ಯರ ಕಾನ್‌ಸಿಟು ಯೆನ್ಸಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಇವರಗಳು ಬರುವುದು ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ ?

† ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥರೇಡ್ಡಿ (ಯಾದಗಿರಿ) ಶ್ರೀ ಬಾಪೂಗೌಡರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಂದಾಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೆನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಯಾರಾದರೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಂದಾಗ ಶಾಸನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು, ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡ ಬೇಕು. ಅದು ಸದಸ್ಯರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನು ಇದೆ ಎಂದರೆ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ವಿಧಾನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಸುಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಒಂದು ಆತಂಕ ಹಿಂದೆಯೂ ಇತ್ತು, ಅದನ್ನೇ ಇಂದಿಗೂ ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮಾನ್ಯ ಚನ್ನಬಸವಪ್ಪನವರು ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಷಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ (ಆರ್) ಸಮ್ಮೇಳನ ನಡೆದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಬಾಪೂಗೌಡರು ಇರತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಚನ್ನಬಸವಪ್ಪ ನವರು ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಸುರಪುರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಫಂಕ್ಷನ್ ಅನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ (ಆರ್) ಫಂಕ್ಷನ್ ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದವು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ (ಆರ್) ಫಂಕ್ಷನ್ ಮಾಡಬೇಡಿ ಎಂದು ಜನರು ಪ್ರೋಟೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಿದಾಗ, ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ ಕಡೆಯಿಂದ ಫಂಕ್ಷನ್ ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟರು.

ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಏತಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ, ಏತಕ್ಕೆ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಣ್ಣನವರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅವರೂ ಸಹ ನನ್ನ ವಿತ್ತರು. ಅವರು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೋತಿದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆ ಅವರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನ

(ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥರದ್ಡಿ)

ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಅವಕೇಳಿಸಿ ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಏತಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು, ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಏತಕ್ಕೆ ರಪ್ಪುಸೆಂಟ್ರೇಷನ್ ಕೊಡಬೇಕು? ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಂದ ಆಕ್ಟರ್ಡ್ ಪೋಸಿಷನ್ಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಸಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡುವಂತೆ ಸ್ಥಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಯಾವ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಶಾಸಕರಿಗೆ ಸ್ಪೆಷಲ್ ಪ್ರಿವಿಲೇಜ್ ಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಅವಕೇಳಿಸಿ ಮಾಡದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರೀ ರಾಥೋಡ್ ರವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರಿಗೂ ಆಕ್ಟರ್ಡ್ ಪೋಸಿಷನ್ಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಬಾರದು ಎಂದು ತಿಳಿದು ನಾನು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕೂರ ಬೇಕಾಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ನಿಮ್ಮನ್ನೂ ಕೂಡ ನಾವು ಒಂದು ಆಕ್ಟರ್ಡ್ ಪೋಸಿಷನ್ಗೆ ತರಬಾರದು ಎನ್ನುವ ಬಂದು ಧೋರಣೆ ಸಮಗೂ ಇದೆ. ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಂಠಿಯವರು ಇದ್ದಾಗಲೂ ಕೂಡ ಇಂಥ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಆಗ ಅವರನ್ನೂ ಕೂಡ ಈ ರೀತಿ ಒಂದು ಆಕ್ಟರ್ಡ್ ಪೋಸಿಷನ್ಗೆ ತರಬಾರದು ಎಂದು ಮನವಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಅವರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೂತು ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ, ಅರಿತಿ ನಿಮ್ಮಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಅನನ್ಯ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ನಾನು ಪ್ರವಾಸ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬಂದು ಏನು ಹೇಳಿದರೋ, ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈವಾಗ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಾಪೂಗೌಡರು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಮಾನ್ ಬಾಪೂಗೌಡರು ಬರುವುದು, ಬಿಡುವುದು ಬೇರೆ ವಿಷಯ.

†ಶ್ರೀ ಬಾಪೂಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.—ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಂ. ವೈ ಫೋರ್ಸಡ್, ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಎಂ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಪ್ರವಾಸ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ವಿಚಾರ ವಿಮೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕಂಥ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವಾಸ ಬಂದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಚುನಾವಣೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವರೀತಿಯ ಪ್ರವಾಸ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರೋ ಅರಿತಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರು ಬಂದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಕೂಡ ಬೆಡ್ಡ್ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ತಕ್ಕಂಥಾ ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನೂ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಪ್ರವಾಸ ಕೇವಲ ಚುನಾವಣೆಯ ಪ್ರವಾಸವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ತಮ್ಮದೇ ಆದಂಥ ಒಂದು ಧೈಯ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರವಾಸ ಬಂದಿದ್ದರೇ ಎನಿಸ ಜನರ ಕಷ್ಟಸುಖಗಳು ಏನು ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವರ ಕಷ್ಟ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಯಾವರೀತಿಯಾಗಿಯೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನೂ ಕೂಡ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ನಗರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೆ. ಅಲ್ಲರತಕ್ಕಂಥ ಹುಡುಗರು ಬಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಷಾದ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ 15 ದಿನದೊಳಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ಕೊಡುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಅದಾದ ನಂತರ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಬಂದರು. ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಹುಡುಗರಲ್ಲಾ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿದರು. ನಾವು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ, ನಮ್ಮ ಭಾಗದ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ತಾವು ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ನಾನು ಗೆಸ್ಡ್ ಹೌಸ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದೆ ಈ ರೀತಿ ಹುಡುಗರು ಬಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರ ಒಂದು ಒತ್ತಡ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಎದುರಿಗೇನೇ ನಿಮಗೆಲ್ಲಾ 2ನೇ ಟರ್ಮ್ ಫೀಸ್ ಮತ್ತು ಪರಿಕ್ಷಾಶುಲ್ಕವನ್ನು ಮಾಫಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟರು. ಇದಾದ ಒಂದೆರಡು ದಿವಸದ ನಂತರ ಈ ವಿಷಯ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಂತು. ಇದನ್ನು ಹುಡುಗರು ನೋಡಿದ ಮೇರೆ ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲು ಮೆರೆವಣಿಗೆ ಹೊರಟರು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಪಾಟೀಲರು ಮತ್ತು ನಾನೂ ಕೂಡ ಚಿತ್ರಾಪೂರ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದೆವು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಆಸ್ತು ಎನ್ನುತಕ್ಕಂಥಾದ್ದನ್ನು ಈ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲ ಏತಕ್ಕೆ ಆಯಿತು. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಎರಡನೇ ಟರ್ಮ್ ಫೀಸ್ ಮತ್ತು ಪರಿಕ್ಷಾ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಮಾಫಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದುದನ್ನು ಎರಡು ದಿನಗಳಾದ ನಂತರ ಅದು ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಇದರಿಂದ ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಮೆರೆವಣಿಗೆ ಹೊರಟರು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಮೆರೆವಣಿಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಲಖತದಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಅವರು ಬಂಟಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಹೇಳಿರತಕ್ಕಂಥಾ ಮಾತನ್ನು, ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕಂಥಾ

ಅಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯತಕ್ಕಂಥಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸ್ಟೇರಿಸ್ ಕಂಡೀಷನ್ ಬಗ್ಗೆ complete powers have been given to Sri Shivanna and Sri Devendrappa Ghelappa ಎಂದು ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಡಿಸಿಷನ್ ಇದೆ. ನೀವು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಂಥ ಹೇಳಿಕೆ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಡಿಸಿಷನ್‌ಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಶಿವಣ್ಣ ನವರು ಅಲ್ಲಿಯ ಹುಡುಗರ ಕಷ್ಟ ನೋಡಿ, ಜನರ ಕಷ್ಟ ನೋಡಿ ಕೊಟ್ಟಂಥ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಭಾಗದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಯಾವೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಮೈಯತ್ತಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಒಂದು ದುರ್ಘಟನೆ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ತಪ್ಪಿನಿಂದ ನಡೆದಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಹುಡುಗರು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಈ ದುರ್ಘಟನೆ ರಿಸರ್ವ್ ಪ್ರೇಲೀಸಿನವರಿಂದ ನಡೆದಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣ ನವರು ಕೊಟ್ಟಂಥ ಅಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಹುಡುಗರು ಶಾಂತರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಐವಾನ್ ಶಾಹಿ ಗೆನ್ಸ್ ಹೌಸ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಪಾಟೀಲರನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಬರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಾಶಿ ಭಾರ್ಜು ಶುರುವಾಯಿತು. ಆ ಹುಡುಗರು ಶಾಂತ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ರಿಸರ್ವ್ ಪ್ರೇಲೀಸಿನವರು ಅವರನ್ನು ಹೊಡೆದಿದ್ದಾರೆ, ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ, ಧಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನುಮಾರು ನೂರು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಏಟು ಬಿದ್ದಿದೆ. ಐವಾನ್ ಶಾಹಿ ಗೆನ್ಸ್ ಹೌಸ್ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ನೀಲಕಂಠರಾವ್ ಅವರ ಮನೆ ಇದೆ. ಈ ರಾಶಿ ಭಾರ್ಜು ಶುರುವಾದಾಗ ಹುಡುಗರು ಅವರ ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿದರು. ಆ ಪ್ರೇಲೀಸಿನವರು ಅವರ ಮನೆಗೂ ನುಗ್ಗಿ ಆ ಹುಡುಗರನ್ನು ಹೊಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಂಗಸರು ಇರತಕ್ಕಂಥ ಮನೆಗೆ ಪ್ರೇಲೀಸಿನವರು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲ. ಅವರ ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಸಿಕ್ಯಾಪತ್ನಿ ರಾಶಿ ಭಾರ್ಜು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ರಕ್ತವಾಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇಂಥಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ತಪ್ಪಿನ ಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಹೇಗೆಂದರೆ ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣ ನವರು ಆ ಭಾಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಏನು ಒಂದು ಅಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೋ ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಪನೆ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವರಾಜ್ ಅನಾರವರು ಈಡೇರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ದುರ್ಘಟನೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಪಾಟೀಲರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣ ನವರು ಕೂಡ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ರಾಯಚೂರು, ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಮತ್ತು ಬಿದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಆ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಜುಡಿಷಿಯರ್ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ದುರ್ಘಟನೆ ಸರ್ಕಾರದ ತಪ್ಪಿನಿಂದ ನಡೆದಿರಲಿ ಅಥವಾ ಹುಡುಗರ ತಪ್ಪಿನಿಂದಲೇ ನಡೆದಿರಲಿ ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಜುಡಿಷಿಯರ್ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಆಗಬೇಕು. ಇದು ಆಗದೇ ಹೋದರೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಇದನ್ನು ಜುಡಿಷಿಯರ್ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ಜನರಿಗೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಶ್ವಾಸ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಜುಡಿಷಿಯರ್ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಆಗಿ ತಪ್ಪು ಯಾರಿಂದ ಆಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿ ಲೇಟು ಎಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗರಾದರೂ ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಜನ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಪಡತಕ್ಕ ಗೋಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸರ್ಕಾರ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಅವರು ಗುಲ್ಬರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು, ನಗರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಊಟ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ (ಚಾಮರಾಜ ಪೇಟೆ).— ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವೇಗೌಡರು, ನಾನು, ಏನು ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆ ತಂದಿದ್ದೇವೆ ಇದು ಬಹಳ ಗುರುತರವಾದ ಮತ್ತು ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಣ್ಣ ನವರು ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತೊಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಬಿ. ಪಾಟೀಲರು ಇನ್ನೊಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಟಿ. ರಾತೋಡ್ ರವರು ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಭಾವಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪರೀಕ್ಷಾ ಶುಲ್ಕ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಒಂದು ಕಡೆ ತಿಳಿಸಿದರು, ಅನಂತರ ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದು ಕಡೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾರು ತಿಳಿಸಿದಂಥ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಸಮಂಜಸವಾಗಿವೆ, ನ್ಯಾಯವಾಗಿವೆ, ಯಾವ ಹೇಳಿಕೆ ಮೇಲೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಿಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಒಂದು ಪರೀಕ್ಷೆ ಆಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಇದು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ, ಕೆಳಗೂ ಇಲ್ಲ ತ್ರಿಶಂಕುಧ್ವಜ ಹಾಗೆ ಆಗಿದೆ.

(ಶ್ರೀ ಪೊಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್)

ಪೋಲೀಸರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ನರಕಯಾತನೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಅದು ಬರಗಾಲ ಪ್ರದೇಶ, ಅಲ್ಲ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅನ್ನವಿಲ್ಲ, ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ನರಳುತ್ತಾ ನರಕಯಾತನೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಇರುವ ಜನರಿಗೆ ಪೋಲೀಸರ ಪಾಶವಿಕ್ಯತ್ಯ ತಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇಲ್ಲವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರುಗಳು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿ ಬಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಅನುಮಾನವಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ಬರಲಿ ನಮ್ಮ ಪಾದಿಗೆ ನಾವು ಹೇಳಬಿಡೋಣ ಎಂದು ಒಂದು ತರಹ ಭಾವನೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಅವರು ವಿಧಾನಸೌಧವನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಮಾರುತ್ತಾರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ಹೈದರಾಬಾದ್ ನವಾಬರ ಹಾಗೆ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಧೈರ್ಯಕ್ಕೆ ನಾನು ಮೆಚ್ಚುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಹೇಳಿಕೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ ಮಹಮದಬನ್ ತೊಗಲಕ್‌ನ ಕಾಲ ನೆನಪು ಬರುತ್ತದೆ. ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾರಿ, ರಾತ್ರಿ ಒಂದು ಸಾರಿ, ಹಗಲು ಒಂದು ಸಾರಿ ಅವರು ಕೊಡುವ ಹೇಳಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ತೀರ ಆಳವಾಗಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಹೇಳಿರತಕ್ಕ ಹೇಳಿಕೆ ಸಮಂಜಸವಾಗಿದೆ, ರಾತೋಡ್‌ರವರು ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಹೇಳಿಕೆ ಸಮಂಜಸವಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನತಕ್ಕ ನಿಲುವನ್ನು ತಾವು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕು. ಅವರು ಹೇಳುವುದು ನಿರಾಧಾರವಾದುದು ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ನುಮ್ಮಸೆ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಜನಗಳ ಎದುರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಶಾಸನಸಭೆಗೆ ಬಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ಸರಿಯಾಗಿ ಹಾಕಿಲ್ಲ ರಿಪೋರ್ಟ್‌ನ ಸರಿಯಾಗಿ ವಾದಿ ಮಾಡಿದ್ದೀ ಎನ್ನುವುದು ವಾದ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ನಾನು ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ನೀವು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡುವಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಲಂಗು ಲಗಾವನ್ನು ಹಾಕಿ ತಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಿಡಿತವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನಿಮ್ಮ ಲೆಡ್‌ನು ಹೇಳಿದ ಮಾತಿನ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ತೀರ್ಮಾನದ ಮೇಲೆ ಕೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದುಕಡೆ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ, ಆದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಫೀಸ್ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲರು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಪಾಳೇಗಾರ, ನಾನೇ ಲೆಡ್‌ನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇವನು ಯಾರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಎಂದು ಅನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರವರಲ್ಲೇ ವಾದ ಇರಬೇಕೆಂದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಏನೇ ಆದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇವೊತ್ತು ಪೋಲೀಸರ ಗುಂಡಾಗಿರಿ ಏನು ನಡೆದಿದೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡಲೇ ಜುಡಿಸಿಯುಸ್ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಾಪೂಗೌಡರ ಜೊತೆಗೆ ನಾನೂ ಧ್ವನಿಗೂಡಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಬರಗಾಲ ಪೀಡಿತ ಜನತೆಗೆ ರಾಶಿ ಏಟು, ಟಿಯರ್ ಗ್ಯಾಸ್ ಮತ್ತು ಬಂದೂಕದಿಂದ ಕೊಡೆಯತಕ್ಕ ಕೃತ್ಯ ನಿಮ್ಮ ತತ್ವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನತೆಗೆ ಸಮಾಜವಾದದ ತಮಾಷೆ ಹೊಡೆದು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ಇನ್ನು ಎರಡೂವರೆ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಸಮಾಜವಾದ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ ಎಂದರೆ ಬಿಡುಪು, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಮತ್ತು ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದಾರುಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ತಮಗೇ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕಾದ್ದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ನಾನು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಮಾತನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಏನು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ ಅದು ನಿಜವಿದ್ದರೆ ಬಂಡಿತವಾಗಿ ಅವರು ಹೇಳಿರುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಸ್ವಿಕೆ ಆನ್ ಆಗಿದ್ದೇನೆ ಅದು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಮಾತು ಅವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತು, ನನ್ನ ಮಾತು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಭೇದ ಭಾವನೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಯಾರಲ್ಲೂ ಡಿಪರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಒಪಿನಿಯನ್ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ತರಹ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದು ನೋಡಿದರೆ ಅರಸರವರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗಬಹುದು? ಅವರ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ? ತಾವು ಪೋಲೀಸ್‌ಮೆನ್ ಆದ ಸಮಾಜವಾದದ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುವುದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ ಗೌರವ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಒಳಗಡೆ ಬುಡೆ ಮೇಲು ಮಾಸುವ ಕೃತ್ಯ ನಡೆದಿದೆಯೇ ಎಂದು ನನಗೆ ಭಯವಾಗಿದೆ. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅದು ನಾಟಕೀಯ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವಾಗಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು. ಯಾತಕ್ಕಂದರೆ ಜನರು ತಿರುಗಿ ಬಿಡ್ಬಾಗ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ರಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದರೆಂದು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ವರದಿಯಾಯಿತು ಅಷ್ಟೆಂದು ಒಂದು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಕೈಮುಗಿದು ಹೊರಟುಹೋಯಿತು. ಇಂಥ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಎಲ್ಲೂ ನೋಡಿದ್ದೀ. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೊರಟಂಥ ಜನರ ಧೈರ್ಯ ನೋಡಿದಾಗ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಮಾತು ಕೇಳದೆ ಅವರ ಮನೆ ಮುಂದೆ ಕೂತಿದಾರೆ

ಎಂದು ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟೆ, ನಿಮ್ಮ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಬೆಂಬಲ ಇದೆ ಎಂದು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಬಂದು ನೋಡುತ್ತೇನೆ ಅಲ್ಲ ಯಾವ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಇಲ್ಲ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಅವರು ನಮಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಎಂತಹ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ. ಈ ನಾಟಕೀಯ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಬೇಡ, ಇದರಿಂದ ಜನತೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

4-00 P.M.

† ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ (ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ).--ನಾನು ಈ ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಗೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥವನು. ಈಗ ಅಡ್ಡರ್ಸ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್ ಅನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕೋ, ಬಡಬೇಕೋ, ಎನ್ನುವ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇದೆ. ಈ ಅಡ್ಡರ್ಸ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್ ಅನ್ನು ಮಾನ್ಯ ದೇವೇಗೌಡರು, ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು, ನಾವು ಸೇರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿವೇವೆ; ಇದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೇ ಬೇಡವೇ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದೆ. ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಲ್ಲಿರುವುದು, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು, ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಸರಿಯೇ, ತಪ್ಪೇ ಎಂಬುದು. ನ್ಯಾಯವಾದ ರೀತಿಯಿಂದ ಅಡ್ಡಿನಿಸ್ಟೇಷನ್ ಅನ್ನು ನಡೆಸುವುದು, ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಈ ತರಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕರ್ತರು ಯಾರು ಎನ್ನುವುದೂ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹಿಂದೆ ಉಂಟಾದಾಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಗಲಭೆ ನಡೆಸಿದರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬಸ್ಸಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಎಸೆದರು, ರ್ಯಾಂಪ್ ಹೊಡೆದರು. ಅದರಿಂದ ಪೊಲೀಸರು ಬಂದೇ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಕ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಉಂಟು. ಅವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ನಮಗೆ ಜೊಡ್ಡು ಕಟ್ಟಿದೆ, ನಿರಾಸೆ ಬಂದ ಹಾಗಾಗಿದೆ. ನಿಜಾಂತ್ ಏನೆಂದರೆ, ಪೊಲೀಸರು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಸರ್ಕಾರ ದವರು ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು? ಸರ್ಕಾರ ಮೊದಲೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಅವರಲ್ಲೂ ಆಭಾವವಿರದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಬೀದರ್, ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಮತ್ತು ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲೇ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೋದ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನಹ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಪದೇಶದಿಂದ ಬಂದಂಥ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಬಹಳ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಮಾನ್ಯ ಪಾಟೀಲರು ಬಂದಿಲ್ಲ, ಅವರು ಕಣ್ಣೀರು ಒಟ್ಟು, ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟು ಮಾತನಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶುಲ್ಕ ಮಾರ್ಪೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಅವರು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು, ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಳಿ ಕೊಂಡರು, ಅದರ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ಹಾಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಕೂತು ಕೊಂಡಿರಿ? ಸರ್ಕಾರದವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆಂಧೋಳನ ಬಂತು. ಪೊಲೀಸರು ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟಿ ಹೊಡೆಯುವುದು, ಬಡೆಯುವುದು ಆಗಿದೆ. ಪೊಲೀಸರನ್ನು ದೂರಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ; ಅವರು ಮಾಡಿದ್ದು ನ್ಯಾಯ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ, ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಎಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. 12ವರ್ಷದ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಪೆಟ್ಟು ಬಿಮ್ಮ ರಕ್ತ ಕಾರಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇದರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರದವರದ್ದು ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೈ ಮೀರಿದ್ದಾರೆ, ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡಿಲ್ಲ, ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡರೂ ನಿರ್ವಹಿಸಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಮಾಸ್ತಿಗೌಡರು ಒಂದು ಸ್ಟೇಟ್ ಮೆಂಟನ್ನು ಮಾಡಿದರು; ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೂ ನಹ ಮಾಡಿದರು, ಸ್ಟೇಟ್ ಮೆಂಟ್ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಅದರಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವುದಿಲ್ಲ; ಕೆಲಸಗಳು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ; ಜನಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ; ಪರಿಹಾರ ಸಿಕ್ಕುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ? ನೀವು ಏನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮೂರನೆಯ ವಿಷಯ, ಯಾವರೀತಿ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು, ಎಂದು. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಾನೂ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ತಕ್ಷಣ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನ ಇಲ್ಲ. ಏನೇ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಿ, ಒಂದು ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಎಸ್‌ಕ್ಯೂರಿ ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ, ನಿಮ್ಮವಾದ

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್)

ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಗೊತ್ತು ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವಯರಿ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ; ರಾಶಿ ಧಾರ್ಜು ಆಗಲಿ, ಗೋಳಿವಾರ್ ಆಗಲಿ ಏನೇ ಆದರೂ ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವಯರಿ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಅಪ್ರೋಪಿಯೇಟ್‌ನವರ ವಾದ ಆರೋಪ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ, ಏನು ಮಾಡುವುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಮಗೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ. ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವಯರಿ ಕೇಳುತ್ತೇವೆಯೇ? ಕೊಲೆ ನಡೆದರೆ ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವಯರಿ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟಿ ಹೊಡೆದರೆ ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವಯರಿ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವಯರಿ ಆಗಬೇಕು. ಮತ್ತು ಇದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ನರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಆ ರೀತಿ ಏನೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ಸ್ಪೆಷಿಮೆಂಟ್ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ (ಸಾಗರ).—ಅಧ್ಯಕ್ಷಣಿಯವರೇ, ಗುಲ್ಬರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದಂಥ ಹಲ್ಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನಾನು ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಕಾರಣರು; ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಯಾರೂ ಮರೆಯಬಾರದು. ಬೇರೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬೇರೆ ಆಮಾನುಷವಾದಂಥ ಕೃತ್ಯ ನಡೆದಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಳವಳವನ್ನು ನಾವು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಸಿವಿನ ದವಡೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ನರಳುತ್ತಿರುವವರು ಹೇಗೆ ಬದ ಕಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಚಿಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಔಪವನದ ಆತ್ಮಂತ ಕರಾರವಾದ ದಿನಗಳನ್ನು ಅವರು ನೋಡುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಜನಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳದೆ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರು ಉತ್ತರ ಹೇಳದೆ ವಾಪಸ್ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಜನ ಕಾದು ಕಾದು ಬೇಸತ್ತು, ಹೇಗೆ ಬದುಕಬೇಕು ಎಂದು ಅವರದು ದೊಡ್ಡ ಚಿಂತೆಯಾಗಿದೆ. ಅವರು ಕಂಗಾಲಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನ ಕೆಲಸ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರೂ ಕಟ್ಟುಕತೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ದುಸ್ಥಿತಿ ಇರುವಾಗ ಜನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಭರವಸೆ ಕೊಡುವಾಗ ಬಹುಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾದಾಗ, ಮಾಮೂಲಿನಂತೆ ಆರೋಪನೆ ಮಾಡೋಣ, ಚಾರ್ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ನೋಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಮಾಧಾನ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರಾದ ಮಾನ್ಯ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಹೊರದಾಗಿ ನೇರವಾಗಿ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶುಲ್ಕವನ್ನು ರಮೆ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲಿಖಿತ ಮೂಲಕ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇಡೀ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇದೆ. ಯಾರೇ ಆಗಲಿ, ಒಂಟಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದಿಯಾಗಿಯೂ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಈ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು ; ಹಾರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡದೆ ರಾಜ್ಯಮಂತ್ರಿ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಹೊರಡಿಸಿರತಕ್ಕ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಂಗೆಡುವರು. ಔಪವನವನ್ನೇ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಪ್ಪವಾಗಿರುವಾಗ ಶುಲ್ಕ ಕೊಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎಲ್ಲ ಬಂತು? ಬಡವ, ಸಣ್ಣವ, ದೊಡ್ಡವ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಇಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬರುವ ಯಾವವನೇ ಆಗಲಿ, 50 ಎಕರೆ ಹೊಂದಿರತಕ್ಕ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರನ ಮನೆಗೆ ನಾನು ಹೋಗಿ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ, ಅವರ ಮನೆಯ ಹಿಂಗಳರು ಕೆಲಸ ಮಾಡದೆ ಇರುವವರು ಇಂಥ ದುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಕೈ ರಕ್ತ ಸುರಿಯುತ್ತಾ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಬದುಕಬೇಕು, ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಸಿಕ್ಕಲಿ, ಎಂದು ಮಣ್ಣನ್ನು ಕೊತ್ತು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಅವರ ಕೈ ಗುಳ್ಳೆ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಘೋಷ್‌ಪಡೆಯವರ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದರೆ, ಏನು ಆಗಬಹುದೋ ಆ ಗತಿವಾಗಿದೆ. ಅಂಥ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಬದುಕಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎತ್ತಾಯಿತ್ತ ನಾಯಿಯನ್ನು ತಿಂದು ಬದುಕಿದ ಹಾಗೆ ಆ ಜನರು ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಬದುಕುವ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ. ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕಲಾರದೆ ಒಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇವತ್ತು ಇದೆ. ಇಂಥ ಪ್ರದೇಶದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕತಕ್ಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಸರ್ಕಾರದ, ಇಡೀ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿರತಕ್ಕ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಗಂಭೀರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಜನರ ಮುಂದೆ,

ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿನೀತಿ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕು, ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಇರಬೇಕು. ಅಂಥ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿ ನಡೆದಿರತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದರೂ ತಿವಣ್ಣನವರು ಏನು ಒಂದು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಿಳಿದೆಯೋ, ತಿಳಿಯದೆಯೋ ಅವರ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲದೆಯೋ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಂತೃಪ್ತರಾಗಿದ್ದರು, ಸರ್ಕಾರದವರು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ, ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಮ್ಮದಿಯನ್ನು ತಾಳಿದರು. ಅನಂತರ ಸರ್ಕಾರ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ನಿರಪರಾಧಿಗಳಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸರ ಕೈಯಿಂದ ಪಟ್ಟು ತಿನ್ನಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಾರಣರಲ್ಲ. ಪೋಲೀಸರ ದೌರ್ಜನ್ಯವೇ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣ. ನಿರಪರಾಧಿಗಳಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿ ಅವರು ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಏಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಇದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಪೋಲೀಸರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕನಿಕರ ತೋರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಇದ್ದರು, ಅವರು ಹಿಂದೆ ತಿವಣ್ಣನವರಿದ್ದಾಗ ನೋಡಿದೆ. ಅಂಥವರಿದ್ದಾಗಲೇ ಹೀಗಾದಮೇಲೆ ಯಾರನ್ನು ನಂಬಬೇಕೋ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಾಯಿ ತಿಂದ ಹಾಗಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಈ ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಯ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಅದುದರಿಂದ ಈ ಸೂಚನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥರೆಡ್ಡಿ (ಯಾದಗಿರಿ).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಚೋದನೆ ಯಿಂದ ರಾಶಿ ಭಾರ್ಜ ಆಯಿತೇ ಅಥವಾ ಪ್ರಚೋದನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಆಯಿತೇ ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅಲ್ಲಿ 4 ಗಂಟೆಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ನಂಜೆಗೌಡರವರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರಚೋದಿತರಾಗಿದ್ದರು. ರಾಶಿ ಭಾರ್ಜ ಆಗಿತ್ತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀ ಪಾಟೀಲರು ಹೇಳಿದರು, ನಾವು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದಾಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕುಳಿತರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶ್ರೀ ಪಾಟೀಲರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ನಿವೇದನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು, ಅವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕಷ್ಟವನ್ನು ತಿಳಿಸಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಅವರ ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕಟ್ಟಿರುವುದಾಗಿಯೂ ತಮಗೆ ಫೀಜು ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಬೀಳು ಬೆಳೆಯಾಗಿಲ್ಲ, ಫೀಜಿನ ಬಗ್ಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚನೆಮಾಡಿ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೋದರು. ಅದಾದಮೇಲೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳಾದರೂ ಏನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ಶ್ರೀ ತಿವಣ್ಣನವರು ಬಂದು ಪೂರ್ವವಾಗಿ ಫೀಜಿನ ಬಗ್ಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. “Examination fee and II Term fee for the academic year 1972-73 is exempted” ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಕ್ಟೋಬರ್-ನವೆಂಬರ್ನಲ್ಲಿ ರಾಶಿ ಬೆಳೆ ಬತ್ತನೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಶ್ರೀ ತಿವಣ್ಣನವರು ಫೀಜಿನ ಬಗ್ಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ತೋರಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲದೆ “Boarding arrangements for the poor and deserving students should immediately be taken up” ಅನ್ನುವ ಮಾತನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಶ್ರೀ ತಿವಣ್ಣನವರು ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅವರ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಹಾಗೆ ಹೇಳುವವರಲ್ಲ. ಅವರು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಉಲ್ಲಾಸತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಪರಿಹಾರ ಸಿಕ್ಕರೇಬೇಕು, ಸಿಕ್ಕಬೇಕಾದುದು ನ್ಯಾಯ ಎಂದು ದೋಚಿಸಿ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಹೆದರಿ ಅರೇ ಮಾಡುವವರಲ್ಲ. ಅವರು ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿದವರು ನಾನು. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಇರುವ ಕಷ್ಟವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಾಗರೆಲ್ಲಾ ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ, ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, ಹೀಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾನ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ತಿವಣ್ಣನವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ದೇವೇಂದ್ರಪ್ಪನವರಿಗೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ವರದಿಯಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಇದರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಶ್ರೀ ತಿವಣ್ಣನವರು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕು, ಸರ್ಕಾರ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ವಾರಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕು. ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಕಾರ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕ್ಷಾಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ದೆಕ್ಕೆಯಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ರಾಶಿ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಪೋಲೀಸರು ರಾಶಿ ಭಾರ್ಜ ಮಾಡಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ

(ಶ್ರೀ ಎತ್ತನಾಥರೆಡ್ಡಿ)

ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಜುಡಿಷಿಯರ್ ಎನ್‌ಕ್ವೆಸ್ಟರಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಪೊಲೀಸರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಲು ಕಾರಣವೇನು? ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿಲ್ಲ, ಸರಕಾರ ಸರಿಯಾಗಿ ನೂಕು ಕ್ರಮ ಸಕಾರದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ಮುಂದೆ ಕ್ಷಾಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳ ಬಹುದು. ಜನರು ಅಲ್ಲಿ ಗುಳೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಇದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಯಾದಗಿರಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಿಂದ ಇಂದು 40 ಜನರು ತಮ್ಮ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾರಿ ಭಾರ್ಜಿಗೆ ದುಡ್ಡು ನೋಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಫೀಜಿನ ವಿನಾಯಿತಿ ಆಗಬೇಕು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಊಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆಗಬೇಕು, ಜುಡಿಷಿಯರ್ ಎನ್‌ಕ್ವೆಸ್ಟರಿ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ನಿವೇದನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ (ಸೊರಬ).—ಸಭೆಯ ಮುಂದಿರುವ ನಿಲುವಳಿ ನೂಜನೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ ನಾನು ಒಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ತಾನೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಪುನರುಚ್ಚಾರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಮಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣ ನವರು ಆಡಲು ಮಾಡಿರುವುದು ಮೆಚ್ಚ ಬೇಕಾದ ಅಂಶ.

ಅವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳಿಗಾಗಿ ನಾವು ಅವರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಷ್ಟಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ಅವರು ನೋಡಿ ಆ ಒಂದು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಆ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಅವರು ಹೊರಡಿಸಿದ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಅಲ್ಲರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ. ಆದರೆ ಆ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವಿಗೇ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಾಗೊಂದುವೇಳೆ ಅವರು ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಣೆಯಾಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಬೇಕು. ಆದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಭೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗಡೆಗೆ ಹೋದರು ಅವರು ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಈಗಲೇ ಈ ಸದನಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು-ಅದೇನೆಂದರೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಫೀಜನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡತಕ್ಕ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆ ದಿವಸ ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಏನೇ ಹೇಳಿರಲಿ, ಅಥವಾ ಶ್ರೀ ರಾಘೋಡ್ ರವರೇ ಹೇಳಿರಲಿ ಅಥವಾ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನ ಬಸಪ್ಪನವರೇ ಹೇಳಿರಲಿ ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಈ ದಿವಸ ಈ ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲೇ ಸರ್ಕಾರದವರ ಫೋರಣ್ ಏನಿದೆ ಅನ್ನತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟೇ ತೀರಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಆಗ್ರಹಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವಿನಂತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಬಿದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಯಾವ ಫೀಜನ್ನೂ ಕೊಡಬೇಕಾದಿಲ್ಲ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅದನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಈ ಕೂಡಲೇ ಫೋರಷನ್ ಹೊರಡಿಸಬೇಕು. ಇದು ನನ್ನ ಆಗ್ರಹಪೂರ್ವಕವಾದ ಬೇಡಿಕೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಹಳಗಂಭೀರವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಕೂಡ ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೋಗಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇವರೇನು ಪರಿಹಾರಕೊಟ್ಟರು ಹಾಗೆ ಇವರು ಅವರಿಗೇನೂ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಚೈತನ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇವರಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಗೇತಕೆ ಹೇಗೆ ಹೋದರೂ? ಇವರೇನು ಟಿ. ಎ. ಮತ್ತು ಡಿ. ಎ. ಆಸೆಗಾಗಿ ಹೋಗಿದರೆ? ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲರತಕ್ಕ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಏನರ್ಥ?

ಈಗಾಗಲೇ ಅದೇ ಕ್ಷಾಮಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಎಳೆಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದ ಅನೇಕ ಜನ ಹೆಂಗಸರೂ ಮತ್ತು ಗಂಡಸರೂ ಅವರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಒಂದು ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಎಂದು ಕೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಈ ಆಫೀಸಿನ ಬಳಿ ಕಾದಿದ್ದಾರೆ. * ವರಿಗೆದುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಟಿಕಾಣಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತೋರಿಸಲೇಬೇಕು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರ ಫೋರಣ್ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಈಗಲೇ ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಬೇಕು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಕೊಡಲೇಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಮೈಯಲ್ಲಿ ದೇವರು ಶಕ್ತಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ತನಕ ದುಡಿಯಬೇಕು—ದುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಟಿಕಾಣಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಎಂದು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಆ ಹೊನ್ನಾ ಮಕ್ಕಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ನೂರಾರು ಮೈಲಿಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಶ್ರೀ ವಾಚಾಳರವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅನೇಕ ಮಹಾ ಮಹಾಶಯರು ಅಂದರೆ

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜನ್ಮಬಸಪ್ಪನವರು, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಫೋರ್ಪಡೆ ಸಾಹೇಬರೂ, ಇನ್ನೂ ಅನೇಕರಿಂದೂ ಆಜ್ಞಾನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಭಾಷಣಗಳಿಂದ ಹೊಚ್ಚಿತುಂಬುವುದಿಲ್ಲ, ಅವರಿಗೆ ಹೊಚ್ಚಿಗೆ ಅಹಾರ ಸಿಕ್ಕಲು ಮೊದಲು ಕೆಲಸ ಕೊಡಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಿ ಎಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರಾರಿಷ್ಠಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಒಂದು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವಿಚಾರಣೆ ಆಗಲೇಬೇಕು ಎಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೊಂದುವೇಳೆ ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕಾರಿಗೆ ಒಂದು ಕಲ್ಲನ್ನು ಎಸೆದಿದ್ದರೆ ಏನಾಗುತ್ತಿತ್ತು? ಒಂದು ಗಾಜು ಒಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು ಅಷ್ಟು ತಾನೇ! ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಪ್ರೇಲೇಸಿನವರು ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊಡೆದದ್ದು ಸರಿಯಾದ್ದಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲರು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದಾಗಿತ್ತು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಆಗ್ರಹಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಮಾನ್ಯ ಬಂಗಾರಪ್ಪನವರು ಹಿಂದೆ ಮಾತನಾಡಿದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ತಾವು ಪುನರುಚ್ಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹಿಂದಿನವರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದರೋ ಅದನ್ನೇ ಅವರೂ ಕೂಡ ಪುನರುಚ್ಚಾರಣೆ ಮಾಡಿದೆ ಅವರು ಭಾಷಣದ ಒಂದು ವಿಶೇಷ. ಆದರೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಬೇಡವೇ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಹಿಂದೆ ಅವರಿಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಈಗರಾದರೂ ಈ ಕೂಡಲೆ ಈಗಲೇ ಅದನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

Sri H. M. CHANNABASAPPA (Minister for Public Works and Electricity).—The point of order is only this. I have no objection for the Hon'ble Members to express their views on various matters. While they have a right to do so, we too have a right to have our say in regard to the steps taken to solve the problems. The adjournment motion, as it stands, Madam, seeks to discuss the grave situation arising out of the police excesses. That is one aspect.

And there is yet another thing, namely, Fee exemption to students in famine-stricken areas.

These are two issues that are adumbrated in this adjournment motion.

There is yet another issue that is being discussed. That is, drought conditions and consequences of drought conditions. We are aware that the Hon'ble Minister for Revenue has a motion to make on the scarcity conditions in certain areas of the State. So, there is ample opportunity for the hon'ble members to express their views on that subject. And we will also tell the country what we have done and what we propose to do and what is the actual position.

Now the question under discussion is about the admissibility of this adjournment motion. It has limited scope. The scope of the discussion should be limited only to the admissibility of this adjournment motion. As it stands, on the very face of it, under Rule 50 an adjournment motion can be discussed on only one matter and two or three matters cannot be clubbed together for discussion of an adjournment motion. If it is an adjournment motion in regard to the Police excesses, well, it is for the Speaker to admit or not to admit it. As the adjournment motion stands, Madam, two issues are clubbed together.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಸ್ವಾಮಿ, ಅಲ್ಲೇ ಬರಗಾಲ ಬಂದಿರುವುದು, ಅಲ್ಲೇ ಜನರು ಸತ್ತಿರುವುದು, ಅಲ್ಲೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಲಾಠಿ ಪ್ರಹಾರ ಪ್ರಕರಣ ನಡೆದಿರುವುದು.....

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—I have absolutely no objection for the discussion to go on to any length on various matters. But I am only drawing the attention of the hon'ble members and the Hon'ble Speaker to the Rules of Procedure. I have no objection for any adjournment motion on these several subjects that may be worrying the heads of members. We will sit together and discuss them. But as things stand, we are all guided by Rules. Now what is going on all these 1½ hours or 2 hours is actual discussion on the adjournment motion which has two issues clubbed together and not on its admissibility.

Sri C. M. ARUMUGAM.—Now under the guise of raising a point of order, the Hon'ble Minister himself is discussing the adjournment motion. What is his point of order? On the other hand, I have a point of order. In a point of order, there cannot be a discussion or argument. The point of order must be specific.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Hon'ble Member Sri Arumugam is a very well trained parliamentarian. I am very much surprised when such a well-trained and experienced parliamentarian stands up and raises a point of order when I am on my legs. Is it fair?

I would only put it this way. Two matters are clubbed together. One is Police excesses. I have no objection for its discussion. The other issue is fees exemption. These two are separate subjects. I have no objection for that matter also being taken up. But both matters clubbed together cannot form an adjournment motion under Rule 50. I have no objection for two separate adjournment motions being brought and discussed if the Speaker permits. My submission, therefore, is that this adjournment motion as it stands is not in order. In the guise of discussing the admissibility of an adjournment motion, the adjournment motion itself cannot be discussed. This is my point of order.

Sri M. S. KRISHNAN.—Madam Speaker, the adjournment motion which we have given is very specified and it speaks only of the law and order situation and we would like you to see that this is taken up immediately. If the Law and order situation is taken up, then other things can be discussed.

4.30 P.M.

Sri T. R. SHAMANNA.—Madam, I am a party to drafting that adjournment motion. I may say here that the police excesses are on account of the student agitation. The poor students asked for some relief and they were harassed and beaten. Is it right to harass and beat the students who asked for some relief in payment in fees?

That is the very matter that is sought to be discussed through this adjournment motion. There is no question of mixing up two points here.

Madam SPEAKER.—The two are inter-connected. So I thought both could be taken up.

Sri K. H. PATIL (Minister for Agriculture and Forest).—On a point of order, Madam Speaker .....

Sri V. N. PATIL.—You were kind enough to say something in the meanwhile the Hon'ble Minister is interrupting.

Sri K. H. PATIL.—When the Speaker is about to give a ruling, every Member has a right to point out what he feels right.

Sri C. M. ARUMUGAM.—The point is, when the Speaker gives a ruling, that binds all-both sides of the House. No member can question the authority of the Speaker.

Sri K. H. PATIL.—I am not questioning the Ruling of the Chair. My point of order is that before hearing the Government views on the issue of admissibility, the Speaker cannot come to a decision. This is a point of order.

Sri C. M. ARUMUGAM.—I am not going to agree to it because you say you are raising a point of order after the Speaker's ruling. There cannot be a point of order after the Speaker's ruling. The whole matter is settled when the Speaker gives a ruling and there is a vacuum and there cannot be any point of order in a vacuum.

Madam SPEAKER.—I have not yet given any ruling on the admissibility. I said I wanted to hear the Government on the subject. Why do you treat it as a ruling? I may rule it out afterwards. I only said I will just consider whether we can take up the adjournment motion. Why do you take it as a ruling?

Sri C. M. ARUMUGAM.—Is it correct to raise a point of order after the ruling is given by the Speaker? When the Speaker gives the ruling ordinarily the matter is settled. And unless another member raises another subject, there will be a vacuum and there cannot be a point of order.

Sri D. DEVARAJ URS.—I think the Speaker should carefully mark the words of Sri C. M. Arumugam, because whenever the Hon'ble member departs from the principles laid down by himself, we will have to point out. I think the Hon'ble Minister is not raising actually a point of order. Whatever he wants to submit, I hope the Hon'ble Member will allow him to submit.

Sri C. M. ARUMUGAM.—Certainly Sir, I will allow. But not on a point of order on Speaker's ruling.

Sri K. H. PATIL.—With all due respect Sir, it is a point of order and it is intended to enlighten the Speaker on a procedure that has been carried out, up till now. Madam Speaker, with great respect, I say I am not questioning the ruling of the Speaker.

Sri K. H. PATIL.—With all due respect Sir, it is a point of question the ruling of the Speaker.

Sri K. H. PATIL.—I am of the opinion that the Hon'ble Speaker has not given any decision so far.

Sri K. H. PATIL.—If the Hon'ble Members do not want to hear me, I will sit down.

Sri C. M. ARUMUGAM.—When the Leader of the House says that it is not a point of order, he still insists that it is a point of order.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಈಗ ಈ ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆ ಏನಿದೆ ಅದನ್ನು ಅರಾ ಮಾಡಿ ದ್ದೀರಾ, ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದು ಒಂದನೆಯ ವಿಷಯ. ನೀವು ಚರ್ಚೆಗೆ ಏನೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅವರು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ ?

†ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ (ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ).—ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನಾನು ಯಾರೂ ಹೇಳದ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಪಾಷದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರೇ (ಅರೆ) ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಲ್ಲ; ಇದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಂತಹ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಹ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಇಬ್ಬಾಗವಾಗುವ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಪಾಷದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು 25 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಶಿ ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಮಾನ್ಯ ಕಂಠಿಯವರು ಮತ್ತು ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಲೂ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಫೀಸ್ ಕಡೆಮೆ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ನಮಗೆ ರಾಶಿ ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟರು. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಗುಲ್ಬರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಶಿ ಒತ್ತು ಬಿದ್ದಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ನೆಹರೂ ಕಾಲದಿಂದ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿಯವರ ಕಾಲದವರೆಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಗೋಳಿಗಳಿಬಾರು ಮತ್ತು ರಾಶಿ ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಈ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರು. ಇವತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅಗತಕ್ಕ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇರತಕ್ಕ ಹಕ್ಕನ್ನು ದಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಇವರ ಪೂರ್ವಜರಿಂದಲೂ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚಳವಳಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸೋಷಿಯಲಿಸ್ಟ್ (ರೋಷಿಯಾ) ಪಕ್ಷವು ತಯಾರಾಗಿದೆ. ಇವತ್ತು ಕ್ಷಾಮದ ಬಗ್ಗೆ ಕೇವಲ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೆಗಡೆಯವರಿಗೆ, ಅರಸರಿಗೆ ಮತ್ತು ದೇವೇಗೌಡರಿಗೆ—ಹೀಗೆ ವಂಗಳವು ನಡೆಯುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಜನರು ಈ ರಾಜ್ಯವು ಇವರಿಬ್ಬರಿಂದಲೇ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಜನರಲ್ಲಿ ಆ ಒಂದು ಭ್ರಮೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅನ್ಯಾಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರು ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕವಾದ ಚಳವಳಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ಸರ್ಕಾರ ಹಾಕಿಕೊಂಡ ನೀತಿ ಏನಿದೆ ಅದನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಈ ಫೀಸ್ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಮಾಫಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರ ಏನೊಂದು ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಕ್ಷಾಮ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಫೀಸನ್ನು ಮಾಫಿ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಚರ್ಚೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರತಕ್ಕ ಎರಡು ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೇ ಬೇಡವೇ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಏನು

ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಕೇಳಿದ್ದೀರೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಈಗಾಗಲೇ ಚರ್ಚೆ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೂ ನಾನು ಅವರು ಹೇಳಿದಂತಹ ಫೀಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ತಾವು ಕೇಳಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನಿದೆ, ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಹೇಳಿಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಪಿ.ಡಬ್ಲ್ಯು.ಡಿ. ಮಂತ್ರಿಯವರು ಇದರ ಆಡ್ಡಿಸಿಬಿಟ್ಟಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ ತಾವು ಒಂದು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಈ ಫೀಸ್ ವಿಚಾರ ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಬಂದಿದೆ ಈಗಲೂ ಈ ವಿಚಾರ ಬಂದಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಎರಡು-ಎರಡೂವರೆ ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಕೇಳಿದ ವಿಚಾರವೇ ಬೇರೆ; ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳತಕ್ಕಂತಹ ವಿಚಾರವೇ ಬೇರೆ. ಆಗ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಕಾರ್ಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಫೀಸ್ ರೈಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇತ್ತು. ಹಾಗೆ ರೈಸ್ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬೀದಾರಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೇಳಿದರು. ಇವೆರಡನ್ನೂ ಮಾನ್ಯ ಎರೋಥ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಸ್ವಲ್ಪ ಅರ್ಥ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿಕೊಂಡು ಏನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಕಾರ್ಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಫೀಸ್ ರೈಸ್ ಮಾಡಿದಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಆಗ ಫ್ಯಾಮಿನ್ ಕಂಡಿಶನ್ ಬಗ್ಗೆ ಫೀಸ್ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಯಾವ ಒಬ್ಬ ಶಾಸಕರಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಶಾಸಕೇತರರಾಗಲಿ ಯಾವ ಒಂದು ಅರ್ಜಿಯನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಮನವಿಯನ್ನಾಗಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಹೇಳಿಲ್ಲ.

Sri V. N. PATIL.—I have sent a memorandum.

Sri D. DEVARAJ URS.—You have sent a memorandum but that does not refer to the famine condition *vis-a-vis* fees.

Sri S. BANGARAPPA.—The Hon'ble Chief Minister was saying just some time back that he had not received any representation from anybody and now he is saying he has received a memorandum from Sri V. N. Patil.

Sri D. DEVARAJ URS.—He has given a memorandum but that does not contain anything about fees.

ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರೈವೇಟ್ ಕಾರ್ಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಾಏಕಿ ಫೀಜನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಕಾರ್ಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಫೀಜನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಕಾರ್ಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಫೀಜು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಗೆ ಸೇರಿದಂತಹ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಕಾರ್ಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಕಾರ್ಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಫೀಜನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿರುವ ಹಾಗೆ ನಾವು ಫೀಜು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸರ್ಕಾರಿ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಾವು ಹೊರಡಿಸಿದೆವು. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಆ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಕಾರ್ಲೇಜುಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಮಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ, ಫೀಜನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಮನವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಬಡವರಿಗೆ ಫೀಜು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನಾವು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ವಿಚಾರವೇನೆಂದರೆ ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ನಮಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಮಿ ನೇಷನ್ ಫೀಜು ಮತ್ತು ಸೆಕೆಂಡ್ ಟರ್ಮ್ ಫೀಜು ಇವುಗಳನ್ನು ಎಕ್ಸಿಮಪಸ್ ಮಾಡಿ ನಾವು ಫೀಜು ಕೊಡದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣ ನವರು ಗುರುಗಾರಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರಂತೆ, ಇದನ್ನು ನಾನು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನವಿಗಳನ್ನೂ ನಾವು ಕ್ಯಾಂಪಸಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ತಿಂಗಳು 25ನೇ ತಾರೀಖು ಒಂದು ಸರ್ಕಾರಿ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅದು ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಜ್ಞೆ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ.

(SRI D. DEVARAJ URS)

“*Subject.*—Exemption from payment of second term fee and examination fee by the poor students of Aided Colleges and Schools in Gulbarga and Bidar Districts.

PREAMBLE

Government have taken several measures to mitigate the hardships on account of scarcity conditions in Gulbarga and Bidar Districts. The question of giving relief to school and college students has been under consideration of Government.

Order No. ED 183 UPC 72, Bangalore, dated the 25th November 1972.

Government direct that students in Arts and Science Colleges and Secondary Schools in Gulbarga and Bidar Districts whose parent/guardians' income is less than Rs. 500 per month be exempted from payment of second term fees and fees for examination during the current year. The quantum of the second term fees to be exempted will be only at rates prevailing in Government Institutions.

2. The expenditure for reimbursement to Aided Institutions on account of loss of fee income due to this order will be met by re-appropriation in due course.”

ಇದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೊರಡಿಸಿರತಕ್ಕ ಆಜ್ಞೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಫೀಜಿನ ವಿಚಾರ ಅಡ್ವರ್ಸ್ ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅವರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ಕ್ಷಾಮಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎರಡು ದಿವಸಗಳ ಕಾಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳತಕ್ಕ ವಿಚಾರಗಳು ಏನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ನಾವು ಮಾಡಿರುವುದು ಸರಿ ಅಥವಾ ತಪ್ಪು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಏನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ಈಗ ಅಡ್ವರ್ಸ್ ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ ಅಥವಾ ಬೇಡವೇ, ಅದರ ಮೆರಿಟ್ ಮತ್ತು ಡಿಮೆರಿಟ್ ಎಷ್ಟು ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಈಗ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನಾನು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ. ಈಗ ನನಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಫೀಜಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನು ರಾ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರ್ ಮೇಂಟನೆನ್ಸ್ ಮತ್ತು ರಾರಿ ಚಾರ್ಜ್ ವಿಚಾರ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವರದಿಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪೋಲೀಸಿನವರು ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆ ಯೂರಿ ವರ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಆಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಇರತಕ್ಕ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ನನಗೆ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಕೆಲವರು ಆಲ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಮೇಲೆ ಅವರಿಂದ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈಗ ಹೇಳಿದಂತೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಅಪಘಾತವಾಗಿಲ್ಲ ಏನೋ ಒಂದು ಅಪಘಾತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಯೋ ಅದು ನನಗೆ ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ. ಇವೊತ್ತು ಮಾತ್ರ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ನಿಷ್ಕಾಶವೇನೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಕಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಒಂದು ವರದಿಯನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ರಾರಿ ಚಾರ್ಜ್

ಅಗಿರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದನ್ನು ನಾನು ಡಿನ್ಯೆ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾದರೂ ಒಂದು ಕಡೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾಗಿ ಅಪಹೃತ ಮಾಡುವಾಗ ಅದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸತಕ್ಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಗೆ ಇದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾಳೆ ಸೋಪಲಿಸ್ ಪಕ್ಷ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೊಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸರು ಇಲ್ಲದಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಅವರು ಒಂದು ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಕೊಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ನಾಳೆ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ನಾವು ಜನಗಳ ಮೇಲೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ರಾರಿಶುಲ್ಲೆ ಹೊಸಮುಖವು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಈ ಘೋಷಣೆಗೆ ಜನತೆ ಒಪ್ಪಿ ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅವರು ಪೋಷಣೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಮ್ಮದು ಯಾರದು ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಪಕ್ಷದವರು ಪೊಲೀಸರು ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಯೋ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದರೆ ನಾನು ಪೋಷಣೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ನೀವು ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನಾನು ಒಂದು ವೇಳೆ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ನಿಮಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥ.—ತಾವು ಒಂದು ಸಾರಿ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನೋಡಿ ಏನಾಗುತ್ತದೆ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನಾನು ಒಂದು ವೇಳೆ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ 5 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಏನೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಇರತಕ್ಕ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಏನೂ ಪೊಲೀಸಿನವರಿಂದ ಅತ್ಯಾಚಾರ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ರಾ ಅಂಡ್ ಅರ್ಡರ್ ಮೇಂಟೇನ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ನಾವು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. 22 ಜನ ಪೊಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದಿರುವುದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಫೀಜಿನ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಇದಕ್ಕೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಫೀಜಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಯ ವಿಚಾರ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಫೀಜಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಭರವಸೆಯನ್ನು ನವಂಬರ್ 22 ರಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದನಂತರ 3-4 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ನವಂಬರ್ 25ನೇ ತಾರೀಖು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಫೀಜಿನ ಏನಾಯ್ತು, ನೀಡುವ ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ನಾವು ಹೊರಡಿಸಿತ್ತೇವೆ. ನನಗೆ ಗುಲ್ಮಿ ಗಾರ್ಡಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ನಾನು ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವು ಸರಿ ಅಥವಾ ತಪ್ಪು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಈಗ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಅಡ್ವರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್ನು ಅಡ್ವಿಟ್ ಮಾಡಬೇಕೇ ಅಥವಾ ಬಿಡಬೇಕೇ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ತಮಗೆ ಬಿಟ್ಟದ್ದು. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಈ ಒಂದು ಅಡ್ವರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತಂದು ಡಿಸ್‌ಕಪ್ಷನ್ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಯಾವ ಒಂದು ದುರ್ಘಟನೆಯೂ ನಡೆದ ಹಾಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ತಯಾರಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ರಾರಿ ಪ್ರಹಾರ ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಆಯಿತು, ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದಾಗ ಆಯಿತೇ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲೇ ಆಯಿತೇ ಎಂಬ ವಿವರಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆ ಮೇರೆಗೆ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ತಯಾರಿದ್ದೇನೆ.

5-00 P. M.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ವಿಷಯ ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಹುಕುಂ ಏನಿದೆ, ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಾಂಗಕ್ಕೆ ತರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ನಿಲುವು ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಫೀ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಆದಕಾರಣ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಈಗ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೊರಡಿಸಿರುವ ಸರ್ಕಾರೀ ಆಜ್ಞೆ ಸರಿಯೇ ಅಥವಾ ತಪ್ಪೇ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಈಗ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಒಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಈಗ ಬಿಜಾಪುರ, ಗುಲ್ಬರ್ಗ, ಬದರ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವ ನಿರ್ಣಯ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇದೆಯೇ ಹೊರತು ಈ ಫೀಯನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಲುವು ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಕೆ. ಸುರೇಪುರ.—ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಫೀಯನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಬದರ ಮತ್ತು ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾದರಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮಾನ್ಯ ರಾಫೋಡ್ ಅವರು ನಮ್ಮ ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಫೀಯನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡರಾಗುವುದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಲುವು ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಚಳುವಳಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಬಹುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಆದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಸಮಯವಿದೆ. ಆಗ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿರುವ ಆರ್ಡಿನಾನ್ಸು ಮೋಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡೋಣ. ಈಗ ಸಭೆಗೆ ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ 500 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವರಮಾನ ಇದೆಯೋ ಅಂತಹವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಫೀ ಬಗ್ಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿ ಕೊಡೋಣ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಒಹಾಶೆ ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಫೀ ರಿಯಾಯಿತಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಪಾಟೀಲ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಫೀ ಮನ್ನಾ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಶಿವಣ್ಣ ನವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಅವರ ಹೇಳಿಕೆ ಸರ್ಕಾರದ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲ. ಈಗ ಒಂದು ತತ್ವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ 500 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ ಇರುವವರಿಗೆ ಫೀ ರಿಯಾಯಿತಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಫೀ ರಿಯಾಯಿತಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಸೋಷಿಯಲಿಸ್ಟ್ ಪಾರ್ಟಿಯವರ, ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಾರ್ಟಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇತ್ತೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆ ರೀತಿ ಅವರು ಜನರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್.—ನಾವು ಆ ರೀತಿ ಏನೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಈಗ ಫೀಯನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಮನ್ನಾ ಮಾಡಬೇಕೇ ಅಥವಾ ಬಡಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವಾದ ವಿಚಾರ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇದೆ. ಈಗ ರಾಜ್ಯದ ಹಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವುದರಿಂದ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಇವೆ. ಜನರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಆಹಾರ ಒದಗಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಫೀಯನ್ನು ಸಹ ಮನ್ನಾ ಮಾಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೈಮರಿ ರೆಸ್ಪಾನ್ಸಿಬಿಲಿಟಿಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಫೀಯನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥದ್ದು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೈಮರಿ ರೆಸ್ಪಾನ್ಸಿಬಿಲಿಟಿ ಅಲ್ಲ. ಈ ಹಿಂದೆ ಅಂತಹ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಉದಾಹರಣೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಒಬ್ಬರು ಸಚಿವರು ಫೀಯನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡರಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ, ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದವರು ತಿಂಗಳಿಗೆ 500 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವರಮಾನ ಇರುವವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಫೀಯನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡುವುದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಫೀಯನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಫೀಯನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಬಹುದು, ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ

500 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮೇಲೆ ಆದಾಯ ಇರುವವರು ಇದ್ದಾರೆ. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಒಂದನ್ನ ಬಿಟ್ಟರೆ ಇತರೇ ವ್ಯವಹಾರಗಳು, ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸಿವಿಲ್‌ಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರಾಯಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ವರಮಾನ ಬರುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ತಾವೇ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಅದು ಲೆಕ್ಕಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾರಿಗೆ ಫೀಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನ ಇದೆಯೋ ಅಂತಹವರು ಕೊಡುವುದು ನ್ಯಾಯ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ದೇವೇಗೌಡರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಫೀ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಇದ್ದರೂ ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತೆ ಮೊನ್ನೆ ಗುಲ್ಬರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಗಲಭೆಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕೇಸುಗಳನ್ನು ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

On 25th November 5 students were injured; 25 police officers including the Superintendent of Police and Deputy Superintendent of Police were injured; two cases were registered and 21 students were arrested.

ಇದು ಇಂತಕ್ಕಿಂತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಒಂದು ಅಡ್‌ಜರ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್‌ನ್ನು ಅಡ್‌ಜರ್ ಮಾಡುವುದು ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ನೂಕುವುದು ಅಲ್ಲ ಎಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನನ್ನ ಒಂದು ಪ್ರಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಕ್ಲಾರಿಫಿಕೇಷನ್ ಇದೆ. ಏನೆಂದರೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈಗತಾನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಫೀಯನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಯಾವ ವಿಧಾನಸಭಾಸದಸ್ಯರೂ ಕೂಡ ಬಂದು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಮಾತನಾಡಿದ್ದರೂ ಸಹ ನಮ್ಮ ಸ್ಟೇಟ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿ ಫೀಯನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೇಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಬಹಳರಿಗೆ ಫೀ ವಿಚಾರವಲ್ಲ ಅನುಕೂಲವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಧೋರಣೆ ಯನ್ನು ನಾವು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಈಗ ಒಂದು ವೇಳೆ ನೌಕರಿ ಯಲ್ಲರತಕ್ಕವರ ಒಂದು ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಹೇಳುವುದು ಬೇಡ. ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರು ಹಾಗೂ ಆ ಪಕ್ಷದಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ನಿಮ್ಮ ಶಾಸನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಏನು ತಮಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅದರಂತೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ತಾವು ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುವುದು ಏನೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರು ಅಥವಾ ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರು ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರು ಹೇಳಿದರೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರು ಹೇಳಿದರೆ ಮಾಡದಾರವು ಎನ್ನುವುದೇನೂ ಇದ್ದರಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಖಂಡಿತ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಲ್ಲ. ತಾವು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ನಿಮ್ಮ ಪಾಲಿಸಿಯನ್ನು ನಾವು ಬಿಟ್ಟು ತೋರುತ್ತೇವೆ. ತಾವು ಹೇಳುವುದೇನಿದೆ ಅದನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡೋಣ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿ ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾಗಿರುವವರ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡೋಣ. 500 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವರಮಾನ ಇರುವವರೂ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಬಹು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ನನಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲರಾದರೂ ಹಾರ್ಡ್ ಕೇಸುಗಳು ಇದ್ದರೆ ಅವನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡೋಣ, ಇದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಇದೆ, ಈಗ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡಾ 30 ರಿಂದ 40 ಭಾಗದಷ್ಟು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಫೀ ಎಕ್ಸೆಂಪ್‌ಷನ್ ಹಾಗೂ ಸ್ಟಾಲರಶಿಪ್‌ಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೆಲವರಿಗೆ ಈಗ ಕಷ್ಟವಾಗಿರಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದು ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುವುದು ನಾವು ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾದರೂ ಒಂದು ನೀತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇವೊತ್ತು ನಾವು ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲರಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೇ ಮುಂದೆ ಬೇರೆ ಪಕ್ಷದವರು ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ ಏನಿದೆಯೋ ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸುತ್ತದೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ, ಇದನ್ನು ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಗಮನಿಸಬೇಕು, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್

(ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್)

ಬಂಗಾಲ್ ಪ್ರವಾಸ ಕಲಪು ಮಾಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರು, ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನು ತಾವು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿ. ಇಷ್ಟು ವಿವರಗಳನ್ನು ನಾನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುವುದು ಇಷ್ಟೆ. ಇಲ್ಲಿ ತಂದಿರುವ ಅಡ್ಜರ್ನಾಲ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್‌ಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.— ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುವಾಗ ನಾನು ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ಹಾಗೆ ವಾದ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಭಾವನೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದರು. ಶ್ರೀಮಂತರ ಪರವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ವಾದ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕವರು ಹಾಗೂ ಯಾರು ಜಮೀನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸುಮಾರು 200 ಎಕರೆ ಭೂಮಿ ಇದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆ ಮಳೆ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಬೆಳೆ ಏನು ಬರುತ್ತದೆ. ಮಳೆ ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೆಳೆನೇ ಬರದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಇವರಿಗಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ತಾವು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಾನು ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಸಿನಿಮಾ ಮಾಲೀಕರುಗಳ ಪರವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವವರ ಪರವಾಗಿ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿರ ವ ಫ್ಯಾಮಿನ್ ಕಂಡಿಷನ್‌ಗಳಿಂದಾಗಿ ಇಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಗಳಿಗೆ ಫೀಜು ಬಗ್ಗೆ ಎಕ್ಸ್‌ಪೆಂಚಸ್ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ನಿಮ್ಮ ಸಚಿವರ ಹೇಳಿಕೆಗೂ ತಾವು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ತಾರತಮ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ತಾವು ಇಲ್ಲಿ 500 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಿಲಿಂಗ್ ಲಮಿಟ್ಟು ಇಟ್ಟರೆ ಇದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಆಳತೆ ಮಾಡಲು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಆಳತೆಗೋರಾದರೂ ಯಾವುದು? ಬೆಳೆಮೇಲೆ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವ ಜಮೀನುಗಳ ಮೇಲೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ? ನಗರಗಳಲ್ಲಿರುವವರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ವಾದ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕವರ ಸ್ಥಿತಿ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೇಳುವಾಗ ಸರ್ಕಾರವರಿಗೆ ಇದರ ಪ್ರೈಮರಿ ರೆಸ್ಪಾನ್ಸಿಬಿಲಿಟಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮೈಯುಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಾನು ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹಿಂದೆ ಇಂತಹ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲೂ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಹಾಗೂ ಬೀದರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದು ಯಾವ ಕ್ಷಾವದ ಪ ಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ ಇಂತಹುದು ಹಿಂದೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಬಂದಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈಗ ಬಂದಿರುವಷ್ಟು ಭೀಕರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೀದರು ಹಾಗೂ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವರು ಯಾರೇ ಆಗಿರಲಿ ಅವರಿಗಿಲ್ಲಾ ಫೀಜು ವಿನಾಯಿತಿ ಕೊಡುವುದು ಸರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈಗ ಸರ್ಕಾರದ ಹುಕುಂ ಪ್ರಕಾರ ನೋಡಿದರೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ 500 ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ವರಮಾನವಿರುವವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಎಂದರೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ಅರು ಸಾವಿರದಷ್ಟು ವರಮಾನ ಬರುವವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಫೀಜುಗಳ ಎಕ್ಸ್‌ಪೆಂಚಸ್ ಕೊಡಬಹುದು ಎಂದು ಇದೆ. ಇಂದು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದಿರುವವರಿಗೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಅರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ವರಮಾನ ಯಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಇದನ್ನು ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ತಾವು ಹೇಳುವ ವಿಚಾರವೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ನಾನು ಈ ಭಾಗವೆ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಕಲಪು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ 200-300 ಎಕರೆಗಳಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಇರುವವರಿಗೆ ಸೌಕಾದಷ್ಟು ವರಮಾನ ಬರುತ್ತದೆ. ಕಲವರಿಗೆ ಸಸ್‌ಟೇನಬಿಲಿಟಿ ಇದೆ. ಕಲಪು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರಲಾರದು, ಯಾರಿಗೆ ಕೃಷ್ಯಾಸಿಟಿ ಇದೆಯೋ ಅಂತಹವರು ಕೊಡಲಿ, ಯಾರಿಗೆ ಸಸ್‌ಟೇನಬಿಲಿಟಿ ಇರುತ್ತದೆ ಯಾರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಗೂ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಮಾರಲು ಬಂದ ವರ್ತಕರಂತೆ ಆಗಿದೆ. ಸಂತೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮಳೆ ಬಂದು ಏನು ಏನು ಎಲ್ಲ ನಿರೀಕ್ಷೆ ನೆಂದು ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಹಾಳಾಗಿ ಕೊಯಿತು ಎಂದು ಉಪ್ಪಿನವನು ಸಂತೆಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೇಳಿದರೆ ಅದೇ ರೀತಿ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಮಾರುವವನೂ ಕೂಡ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಮಳೆಯಿಂದ ನೆನದು ಹಾಳಾಗಿ ಕೊಯಿತು, ಎಂದು ನಮಗೂ ಸುಂಕಕ್ಕೆ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದಂತೆ. ಆ ರೀತಿ ಕೇಳಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ. ಸರ್‌ನೇಟೆನಬಲಿಟಿ ಇರುವವರ ಕಡೆಯಿಂದ ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ವಾದ ಅಷ್ಟು ಸರಿಯಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕುಳಿತಿರುವ ವಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಸುಮಾರು ನಾನೂರು ಎಕರೆಗಳಷ್ಟು ಜಮೀನು ಇತ್ತು. ಇಂದು ಅವರು ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಿ ಎಷ್ಟು ಆದಾಯ ಬಂದಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅವರಿಗೇನು ಇಂದು ಬ್ಯಾಂಕು ಬಾಕಿನ್ನು ಇದೆ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ತಾವು ಹೇಳಿ. ಸಮ್ಮನೆ ಸರ್‌ನೇಟೆನಬಲಿಟಿ ಇಲ್ಲವೇ ಕಪ್ಪಾಸಿಟಿ ಇರುವವರ ಮೇಲೆ ಸರಕಾರದ ಖಜಾನೆಯನ್ನು ತುಂಬುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಭಾವನೆ ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೆಳ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಯಾರಿಗೆ ಸರ್‌ನೇಟೆನಬಲಿಟಿ ಅಥವಾ ಕಪ್ಪಾಸಿಟಿ ಇದ್ದರೋ ಅಂತವರು ಫೀಜುಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಿ. ಯಾರಿಗೆ ಸರ್‌ನೇಟೆನಬಲಿಟಿ ಇಲ್ಲವೋ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಸರಕಾರ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯ. ಇದನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡಿ. ಆಗ ಅದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ನಾನು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದೇನಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಕದ ಸದಸ್ಯರುಗಳೇ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರದ ಹುಕುಂ ತನ್ನಿ, ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಅಂಗರಾಟ ಬೇಡಿ ತರಬೇಕೆಂದಲ್ಲ. ಇಲ್ಲವೇ ದೇಹ ಎಂದು ಇತರರನ್ನು ಬೇಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಾದ ಬೇಡ. ತಾವು ಇಲ್ಲ 500 ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ಪರಿಮಿತ ಎಂದು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಎಂದರೆ ಐವತ್ತು ಅರುಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವರದಾನ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಯಾವ ವಿಧಾನದಲ್ಲೂ ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತೀರಿ, ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಬರುವವರ ಬಗ್ಗೆ ಇದು ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ಒಬ್ಬರು ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಂಪೌಂಡರ್, ಒಬ್ಬರು ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರು ಇರುತ್ತಾರೆ, ಇಂತಹವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಎಕ್ಸೆಂಪ್ಷನ್ ಕೊಡೋವೇ ?

ಶ್ರೀ ಕಾಣೇಗೌಡ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ನಿಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದಲ್ಲರುವ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಣ್ಣನವರ ಅಣ್ಣಂದಿರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಲಕ್ಷ್ಮನ್ ಎನ್ನುವವರಿಗೆ ಸುಮಾರು 15—20 ಎಕರೆಗಳಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಇತ್ತು ಮತ್ತು ಸುಮಾರು ಏಳು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ವರದಾನ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂದು ಮಳೆಯಾಗದೆ ಬರಗಾಲವೆಂದಾಗಿ ಅವರ ಜಮೀನಿನಲ್ಲೆ ಒಂದು ಕಾಳೂ ಬೇಡಿದ್ದು ಮತ್ತು ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲೆ ಒಂದು ಕಾಳು ಕೂಡ ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹವರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ತಾವು ಹೇಳುವಂತೆ ಅಂತಹ ಕೆಲವು ಜನರೂ ಇರಬಹುದು. ಕೆಲವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರು ಸಿಗುತ್ತಿದೆ ಅಂತಹ ನೀರಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬೆಳೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಯಾರಿಗೆ ಸರ್‌ನೇಟೆನಬಲಿಟಿ ಇಲ್ಲವೋ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಅವರ ಪರಿಣಿತಿ ನೋಡಿ ಸರ್ಕಾರ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಅಂತಹ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ತನ್ನಿ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬರೆಸು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಫೀಯನ್ನೂ ಎಕ್ಸೆಂಪ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರು ಹೇಳಿರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಈ ರೀತಿಯ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಸಭೆಯ ಅಧಿಕಾರವಾಗಿ ಒದಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ :—

“The students have come enmasse to represent their grievances. The examination fee and second term fee also for the academic year 1972-73 is exempted.”

ಅವರು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ದಯಮಾಡಿ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಸ್ಟೇಟಿಂಗ್ ಕಪ್ಪಾಸಿಟಿ ಇರುವವರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೇ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಅಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದಾದರೆ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರು ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಉಳಿಯಬೇಕೇ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

Sri C. M. ARUMUGAM.—If a Minister makes a statement it is the joint responsibility of the Ministry to put it into action. The State Minister issued a statement very clearly that the Hyderabad area students are exempted from paying fees. I suggest, that students coming from the urban areas whose parents' income is less than Rs. 500 may also be exempted from payment of fees. The Chief Minister has suggested that the students coming from the rural parts whose parents' income is less than Rs. 500 may be exempted from payment. Why not the same concession be extended to the Town and City students also?

Sri D. DEVARAJ URS.—We may consider this point. Do you want to please parents whose income is more than Rs. 6,000 and above. There must be some clear principles to be adopted in this respect. We cannot give the same concession to one and all. There might be some instances where a party having 20 acres of land may not be in a position to assist his boy or daughter to go to the College or School this year on account of drought conditions. We can find out such people and give assistance. I can understand such cases. But there are people who are having two or three wells and getting their lands irrigated and having some crops. They are better than others. Would you like them also to be exempted irrespective of their capacity? Some of them are capable of managing their boys and daughters in Schools and Colleges. Therefore I do not like such people to get that benefit. I am not going to help them.

Sri S. BANGARAPPA.—There is no doubt that even the rich people will come forward to get benefits if the Government is liberal.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಸರ್ಕಾರದ ಹಣ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ಶ್ರೀಮಂತ ಜನರೂ ಬಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ರಿಯಾಯಿತಿ ಕೊಡುವುದು ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥ.—500 ರೂಪಾಯಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವರಮಾನವಿರುವವರು ಇನಾಂಕು ಸರ್ವಿಸಿಕ್ಲೇಟ್ ತರಬೇತಾದರೆ ಫೀಸನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬರ್ಚುರ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಫೀ ರಿಯಾಯಿತಿ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಆದಾಯ ಎಷ್ಟು ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ವಾದವಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಏನು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಮಂತ್ರಿ ಶಿವಣ್ಣ ಅವರು ಏನು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ ಬಿದರೆ, ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಈ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ನಾವು ಎಕೆ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೂರು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಲ್ಲ ಮಾತ್ರ ಅಥವಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಲಾಯದಾ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಇದ್ದೇವೆ. ಬಿಸಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನಿದೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಸಸಸ್ಕರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಹಣ ಎಂದರೆ ನನ್ನ ಒಬ್ಬ ನದಲ್ಲ, ಅದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣ. ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಇರತಕ್ಕ ಹಣವನ್ನು ಯಾವರಿಗೆ

ಬರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ನಮಗಿರುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತಮಗೂ ಇದೆ ಎಂದು ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಹೀಗಿರಬೇಕಾದರೆ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದ ಹಣವಿದೆ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿ ಎಂದರೆ ನಾಳೆ ಬಾವಿ ತೋಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಣವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಂದ ತರಬೇಕು? ಹಣವನ್ನು ಹೊಡೆದು ಹದ್ದಿಗೆ ಹಾಕಿದರೂ ಎನ್ನುವಂತೆ ಆಗಬಾರದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹಣ ಉಳಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಬೇರೆ ಜನರಿಗೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಏನಾ ಕಾರಣ ಯಾವ ಯಾವದಕ್ಕೋ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕೂಗಾಟ ಬರಲಿಲ್ಲ, ಆಲ್ಲೆಲ್ಲ ದುಡ್ಡು ಕೂಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಬಹುಶಃ ತಾವೂ ಒಪ್ಪಾರಿರಿ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಜನರಲ್ ಆಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ತೀರ್ಮಾನ ಬಹಳ ವಿರೋಧವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರೇ ಆಗಿರಲಿ, ಸಚಿವರೇ ಆಗಿರಲಿ, Minister is a Minister ಅವರಿಗೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಉಹಿ ಮಾಡಿ ಏಕೆ ಹೇಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ತೀರ್ಮಾನ ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ತಾತ್ಪರಿಕವಾಗಿ ವಿರೋಧವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವೇಗೌಡರಾಗಲಿ, ಇನ್ನು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿಲ್ಲ. ಫೀಸ್ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದಾರೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೂಡ ಬಿಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ನಿಮ್ಮ ವಾದವಿರಬಹುದು. ನಿಮಗೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿ ಮೊದಲೇ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಹೇಳಿರುವುದಕ್ಕೂ, ನಾವು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕೂ ಯಾವರೀತಿಯ ವಿರೋಧವೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

5.30 P.M.

The order is as follows :

“The Hyderabad Karnatak area is hard hit by the acute scarcity condition. The students have come enmasse to represent their grievances. The examination fee and the 2nd term fees also for the academic year 1972-73 is exempted.”

“ಅರ್” ಎಂತಲೂ ಇಲ್ಲ. “ಸಂ” ಎಂತಲೂ ಇಲ್ಲ.

I have been repeatedly saying that it is not an order at all.

Sri M. S. KRISHNAN.—The implication might also mean ‘all’. You have correct it ಅಂಥ. We are prepared to accept.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದು ಬೇರೆ ವಿಷಯ. ಅವರು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಏನು ಎಂದು ಕೇಳಬಿಡಿ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಎಕ್ಸಮ್‌ಪನ್ ಕೋಡೋಣ ಅಂತಾ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್‌ನವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆಂದು ಅವರೇ ಇಂಟರ್‌ಪ್ರೆಟ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

I have interpreted properly. He has tried to make distinction between ‘all’ and ‘some’.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—“ಅರ್” ಮತ್ತು “ಸಂ” ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದರು, 500 ಮತ್ತು 500 ಕ್ಕಿಂತ ಜಾಸ್ತಿ ವರಮಾನ ಇರತಕ್ಕಂಥಾವರಿಗೂ ಕೂಡ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಇಂಪ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಕೆಲವು ರಿಯಲ್ ಪ್ರೊಸೀಜರಲ್ ಡಿಫಿಕಲ್ಟೀಸ್ ಬರುತ್ತೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದು ನಿಜವಾಗಿ ಕ್ಷಾಮ ಮತ್ತು ಬರಗಾಲವೂ ಇದ್ದು ಜಾಗಗಳಲ್ಲ ಕಡಿಮೆ ವರಮಾನ ಬರತಕ್ಕಂಥಾವರು ಕೆಲವರು ಇರಬಹುದು. ಅಂಥಾವರಿಗೆ ಎಕ್ಸಮ್‌ಪನ್ ಏತಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು?

Sri D. DEVARAJ URS.—There are so many such cases.

Sri M. S. KRISHNAN.—What I am saying is this. In the present circumstances, when there is scarcity, will it not cause procedural difficulties? You may issue an order that exemption is given in respect of persons whose income is below Rs. 500. But how to find out it is below Rs. 500? Ultimately people will suffer unfortunately. After all, I think the loss of revenues to the State, may not be so much; if it is not very much, why don't you be charitable and accept a board and charitable interpretation?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರ್ಸ.—ನಿಮಗೆ ಆ ಕಷ್ಟ ಬಂದಾಗ We will consider it. Probably, ಈಗ ನಿಮಗೆ ಅಂಥಾ ಕಷ್ಟ ಕಾಣುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲ್‌ನ್ನು ತಾವು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ. ಹಾಗೆ ಇರುವಾಗ ಏತಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ?

Sri C. M. ARUMUGAM.—Madam Speaker, Mr. Shivanna is not only a Member of the Cabinet, but he is also a Cabinet Minister in charge of the District for the relief works. Am I correct? You do not have a Cabinet Minister for Gulbarga. Though he is a Minister of State, he has been in charge of Gulbarga District and so, he should carry out his supervisory work. Mr. Shivanna has said that the Hyderabad Karnatak area is exempted from payment of fee. In what circumstances he has said it, it is better we hear it from him. The Chief Minister was saying there is no need to do that. But there is need to do it. I think he has done it keeping in view the incapacity of the students to pay the fees. In fact he has given the order after a thorough study and after receiving representation not only from Gulbarga but from various other places. He has visited places. Therefore, I would only request Mr. Sivanna to give his opinion under what circumstances he has given this order.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರವರ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಕೊಟ್ಟಂಥಾ ಆರ್ಡರ್ ಏನು ಇದೆ, ಅದು ಆರ್ಡರ್ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿರುವೆಲ್ಲ. ತಾವು “ಅರ್” ಮತ್ತು “ಸಂ” ಬಗ್ಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಹಳ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ಜಾರಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪೂತು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ದೇವೇಂದ್ರಪ್ಪ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರನ್ನು ಗುಬ್ಬರ್ಗ್ ಮತ್ತು ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕ್ಷಾಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕಂಥಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ ಅಂತ ನಾನು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಒದ್ದೆಲೆನೆ. ಅದರ ಕಟಂಗ್ ಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇದೆ. ಅವರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಈ ಪೂತು ತಾವೂ ಕೂಡ ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಈ ಪೂತು ಆರ್ಡರ್ ಇಷ್ಟೂ ಮಾಡಿರುವುದೂ ಕೂಡ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹುಕುಂ ಮೇರೆ ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ನಮಗೆ ಕ್ಲಾರಿಫಿಕೇಷನ್ ಹೇಳಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಹುಕುಂ ಮಾಡಿರುವುದರಲ್ಲಿ “ಅರ್” ಮತ್ತು “ಸಂ” ಅಂತ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ತಾವು ಈಗ ಆರ್ಡರ್ ಇಷ್ಟೂ ಮಾಡಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರ ವರದಿನ 500 ರಾಜಾಯಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಅದುದರಿಂದ ತಾವು ಯಾವ ಯಾವ ಹುಕುಮಗರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೀರೋ ತಿಳಿಸಿ. ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕಂಥ ಹುಕುಂ ಏನು ಇದೆ ಅದು ಹುಕುಂ ಅಲ್ಲ ಅಂತ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಈ ಪೂತು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಯಾವ ಸರ್ವಮಾನ್ಯ ಮೇಲೆ ಈ ಹುಕುಂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಾವು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನನ್ನ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ಏನೆಂದರೆ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅರ್ಡರ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಲಿಖಿತ ಮೂಲಕ ಇದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ವಾನ್, ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಏನೆಂದರೆ ಆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಅವು ಬೇರೆ ವಿಷಯ. ಆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಮ್ಮ ಎದುರಿಗೇ ಇರುವಾಗ he owes a duty.

Whether the Minister who has given that letter, has no responsibility, has to be cleared. Does he not owe an explanation to this House? He is escaping that responsibility and the Chief Minister is covering up that responsibility. The Minister of State should stand up and say what he has got to say. Then we will judge what the Minister says is all right or what the Chief Minister says is all right.

ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರವರು.—ಗೌರವ ಮಂತ್ರಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಮಂತ್ರಿ ಆರ್ಡರ್ ಇಷ್ಟೂ ಆಗಬೇಕು. ನೀವು ಯಾಕಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ಗೌರವ ಮಂತ್ರಿ ಆರ್ಡರ್ ಆಗಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸತಾಯಿಸುತ್ತೀರಿ.

Sri D. DEVARAJ URS.—May I make another point very clear. Sri Deve Gowda knows about it. Still I do not know why he is arguing about it. Even though I make a statement it is not a statement it is not a Government Order. Let alone Sri Sivanna; even if the Chief Minister were to make that statement, it is only a promise, or an intention on the part of the Government. It has to go to Government. Then only it can become a Government Order.

Sri M. S. KRISHNAN.—Then is the Government admitting that it is an irresponsible statement by a responsible Minister?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಸಭಾ ನಾಯಕರ ಹೇಳಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಸಭೆಯನ್ನು ನಿಗಮಿತ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಚ್ಚಿ ಕಳೆದಕಾರಿ ಅಡ್‌ಜರ್ನ್ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲ ಭೀಕರ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಆದ್ದರಿಂದ ಅಡ್‌ಜರ್ನ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಈ ಒಂದು ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ಸರ್ಕಾರದ ಹಕ್ಕು ಎಂದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಬರಗಾಲ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಮಂತ್ರಿ ಆರ್ಡರ್‌ಗಾಗಿ ವೇಯ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ನಾನು ಏನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಅದು ಗೌರವ ಮಂತ್ರಿ ಆರ್ಡರ್ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಗೌರವ ಮಂತ್ರಿ ಆರ್ಡರ್ ಇಷ್ಟೂ ಮಾಡುವುದು ಸಕಂಡರಿ ಇರಬಹುದು. ಸರ್ಕಾರ ಎನು ಹೇಳುತ್ತದೆ ಅದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ವಾಗ್ದಾನವನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ಸಮರ್ಥರೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಫೀ ಎಕ್ಸ್‌ಪೆಂಚಸ್ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ತಾವು ಹೊರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಟೇಟ್ ಫೈನಾನ್ಸ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಕೊಡತಕ್ಕ ವಾಗ್ದಾನವನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಬೇಕು. ತಾವು ಸ್ಟೇಟ್ ಮೆಂಟ್ ಕೊಡತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 21 ಜನ ಫೋಲೋಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಎಚ್‌ಆರ್‌ಗೆ ಮತ್ತೆ 21 ಜನ ಮೇಲೆ ಕೇಸ್ ರಿವಿಸ್ಟರ್ ಮಾಡಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಆನ್ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಯಾವುದಾದರೂ ರಾಸ್ ಆಗಿದೆ? ನಾಳೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತೆ ವಿವರಣೆ ಕೊಡುತ್ತೀರಾ? ಲೈಟು ಕೊಡುವ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ, ಹಾನ್ಸಿಟರ್ ನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ಫೋಲೋಸ್ ಕಾನ್ಸಿಟೇಬಲ್ಸ್ ಆಡ್ವೀಟ್ ಆಗಿದ್ದಾರೆ?

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.—ಹಾನ್ಸಿಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ಕಾನ್ಸಿಟೇಬಲ್ಸ್ ಆಡ್ವೀಟ್ ಆಗಿದ್ದಾರೆ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಎಷ್ಟು ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಡ್ಯಾಮೇಜ್ ಆಗಿದೆ? ಫೋಲೋಸ್ ಅಕ್ಟನ್ ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಫೋಲೋಸ್ ರಕ್ಷಣೆ ಕೇಳಬೇಕಾಗು

(ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ)

ತ್ತದೆ. ಪೋಲಿಸ್ ರಕ್ಷಣೆ ಬೇಡ ಎಂದು ಯಾರು ವಾದಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಾವು ಈ ಕಡೆ ಇದ್ದಾಗ ಸ್ಕೂಡೆಂಟ್ಸ್ ಎಕ್ಸ್‌ನ ಮೇಲೆ ಎರಡೂವರೆ, ಮೂರುದಿವಸಗಳು, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಕೂಡ ಆಗ್ಲೊ ಮೂಡಿರುವುದನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ಒದಬಹುದು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಮ್ಮವೀರಪ್ಪನವರು ಎಕ್ಸ್‌ಪೋ 70 ಮೇಲೆ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಈಗ ಹೊಸ ಕಂಪನಿ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಳೆಯ ಕಂಪನಿಯ ಹೇಳಿಕೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವೇಗೌಡರು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಇವೊತ್ತು, ಗುಲ್ಬರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರು ಫೀಸ್ ವಜಾ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಪಿಟೇಷನ್ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಅವರು ಶಾಂತರೀತಿಯಿಂದ ವರ್ತನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಹೋದ ದಿವಸ ಅವರಿಗೆ ಫೇರಾವ್ ಮಾಡಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಅಥವಾ ಶಿವಣ್ಣನವರ ಕಾರಿಗೆ ಜಖಂ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಅಪಿಟೇಷನ್ ಶಾಂತರೂಪದಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವಾಗ ನಮಸ್ಕೆ ಉದ್ಭವ ಆಗಿದೆಯೆಂದರೆ ಹಣಕಾಸಿನ ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರು ಕೊಟ್ಟ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ತಾವು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾದಮೇಲೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲರು ಇದ್ದಾರೆ, ಅವರು ಐವನ್‌ಪಾಕಿ ಗೆಸ್ಟ್‌ಹೌಸ್‌ಗೆ ಹೋದಮೇಲೆ ಹನ್ನೆರಡೂವರೆ ಗಂಟೆಗೆ ರಾಟಿಡಾರ್ಡ್ ಆಗಿದೆ. ಸ್ಕೂಡೆಂಟ್ಸ್ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲರ ಹತ್ತಿರಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಮಿಷ್‌ಮಾಡಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದು ಸ್ಪೆಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾಗಿದೆ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಹುಕುಂ ಮಾಡಿ ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೋದರು ಅದನ್ನು ದಯಾಮಾಡಿ ತಾವು ಕ್ಲಾರಿಫೈ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆ ರೀತಿ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲರನ್ನು ಕೇಳಿ ಅದಮೇಲೆ ರಾಟಿಡಾರ್ಡ್ ಆಗಿದೆ. ರಾಟಿಡಾರ್ಡ್ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇಷ್ಟೆ. ತಾವು ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಹೇಳಿಕೆಗೂ ತಮ್ಮ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದ ಸದಸ್ಯರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹೇಳಿಕೆಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಏರುವುದರಿಂದ ಈ ಘಟನೆ ನಡೆಯುವುದು. ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಡ್ಯಾಮೇಜ್ ಆಗಿದೆ, ಪೋಲೀಸ್ ವ್ಯಾನ್‌ಗೆ ಕಲ್ಲುಬಿದ್ದಿದೆ ಎಂದು ನೆಪಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಲ್ಲು ಬಿದ್ದಿದ್ದಮೇಲೆ ಇಲ್ಲವೇ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೂರು ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆ ಬಗ್ಗೆ ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಡ್ಯಾಮೇಜ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಹಿಂಸಾಕೃತ್ಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಕೈಹಾಕಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪೋಲೀಸರು ಇಂಥ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ಆಗಿ ವರ್ತನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾಗಿರುವುದು ಒಂದೊಂದೇ. ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಏನೇನು ಡ್ಯಾಮೇಜ್ ಆಗಿದೆ ಯೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು, ಎಷ್ಟು ಜನ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಏಟುಬಿದ್ದಿದೆ, ಎಷ್ಟು ಜನ ಏಟುಬಿದ್ದ ಹಾಸಿಟಿಲ್ ನಲ್ಲಿ ಟ್ರೆಟ್‌ಮೆಂಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಹೇಳಬೇಕು. ಎಷ್ಟು ಜನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಏಟುಬಿದ್ದಿದೆ ವರದಿ ಕೊಡಬೇಕು. ನಾಳೆ ಫರ್‌ದರ್ ಐನ್‌ಫರ್‌ಮೇಷನ್ ಕೊಡುವಾಗ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕರೆಕ್ಕಮಾಡಿ ಸಭೆಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟೆ. ನಾನು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಅದು ಹುಕುಂ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಅಡ್ಡರ್‌ಗೋಸ್ಕರ ಕಾಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ಏನು ನಿರ್ಣಯಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಅದು ಇಬ್ಬರು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು, ಯಾವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹುಕುಂ ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.—ಈಗ ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ. ಶುಲ್ಕದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪುನರಾವೇಶವೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಭಾಗದ ಶಾಸನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ತಾವು ಅವರು ಅದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಟ್ಟರೆ ದಯಮಿಟು ಅದನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪುನರಾವೇಶವೇ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕು. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲವೂ ಮತ್ತು ಅನಾನುಕೂಲವೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಒಬ್ಬ ಅನುಕೂಲವೂ ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು. ಅಂತಹದರಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ಬೇಡ. ಅದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಪುನರಾವೇಶವೇ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ದಯಮಿಟು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಹೇಳಿಕೆ ಬಿಟ್ಟು, ಮಕ್ಕಳ ಯಾವ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಬಾರದು. ಅವರು ಏನು ಸ್ಪೆಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಯಾವ ಊರಿನಲ್ಲಿ, ಯಾವ

ಟಿ.ಬಿ. ಯಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟರೂ ಅದನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಬಾರದು, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುವುದೇ ವೇದ ವಾಕ್ಯ, ಮಿಕ್ಕ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುವುದು ಯಾವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪನವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಇನ್ನೊಂದು ಮನವಿ. ಅವರು ಕೇಸ್‌ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಕೇಸ್ ಹಾಕಿದ್ದೀರಿ, ಇಂತಹ ನಿಜ್ಜು ಯೇಕನ್ ಬಂದಮೇಲೆ ಕೇಸ್ ಹಾಕುತ್ತೀರಿ. ಪೌಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮಗೊಂಡಮೇಲೆ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ವಾಪಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಈ ಡಿಮ್ಯಾಂಡು ಸದಾ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಎಲ್ಲೇ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಹಾಕಲಿ, ಏನೇ ಗರಾಜೆ ಮಾಡಿದರೂ ಅಂಥ ಕೇಸುಗಳನ್ನು, ಕೊನೆಗೆ ವಾಪಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ರಿಕ್ವೆಸ್ಟ್.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಎಜಿಟೇಷನ್ ನಡೆಯಿತು. ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ನಹಸ್ಮಾರು ಜನ ಜೈಲಿಗೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಗಲಭೆ, ಫರ್ಷನ್ ನಡೆಯಿತು. ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಕ್ಯಥ್ ಅದಮೇಲೆ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ರಿಲೀಜ್ ಮಾಡಿದರು. ಕೇಸುಗಳನ್ನು ವಾಪಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ, ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಏತಕ್ಕೆ ನಡೆಯಬಾರದು ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಅದನ್ನು ಆರೋಪನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

Sri D. DEVARAJ URS.—He has given a suggestion. We will see.

Sri H. S. SIDDAPPA.—‘Minister’ means, a Minister and Deputy Minister. A Minister of State has not been contemplated here, and according to the strict wording of the Rule, it does not include a ‘State Minister’. I would like to know whether under our Rules of Procedure, whether the Minister of State is also a Minister.

MADAM SPEAKER—He is also a Minister.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಮಾನ್ಯ ದೇವೇಗೌಡರು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಹೇಳಿದೆ. ಎನು ಸೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಕ್ಷಣ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅದನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದೆವು. I have already said—that is a Cabinet decision. When once a decision is taken by the Cabinet, it is final, whether a Minister or Minister of State has said anything about it. It is the decision of the Government to which he is also a party ನಾನು ಬೇರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಬೇರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳುವುದಿಲ್ಲ. ಮಿನಿಸ್ಟರು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಅದನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಉಲಂಘನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನೀವು ಏನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಜನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕು. ನೀವು ಎಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟರೂ ಸರ್ಕಾರ ಏನು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. 22 ನೇ ತಾರೀಖು ಮಿನಿಸ್ಟರು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ, 25 ನೇ ತಾರೀಖು ಆರ್ಡರ್‌ನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದು ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅವರು ಹೇಳಿದಂಥ ಮಾತನ್ನು ಉಲಂಘನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಜನ ಒಪ್ಪತಕ್ಕಂಥ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಆರ್ಡರ್ ಅನ್ನು ಜನ ಒಪ್ಪಬೇಕೇ, ಅಥವಾ ನೀವು ಹೇಳಿದಂಥ ಆರ್ಡರ್ ಅನ್ನು ಜನ ಒಪ್ಪಬೇಕೇ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನಿಮ್ಮದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಿ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಈ ಆರ್ಡರ್ ಬಗ್ಗೆ ವಾಟಾಳ್ ಸಾಗರಾಜ್ ಅವರು ಸಂಪ್ಲೀ ಕರಣ ಮಾಡಿ, ಬೇರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಜನ ನಂಬಬೇಕೇ ಬೇಡವೇ ; ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಭಾಯಿಂದ ಬಂದಂಥಾದ್ದನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಂಬಬೇಕೇ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಂಬಬೇಕು.

Sri M. S. KRISHNAN.—Sir, the Minister of State referred to here is present in the House. Does he not own a duty and a responsibility to make a statement in this Assembly?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಇವತ್ತು ದಯಮಾಡಿ ಹುಕುಂ ಮಾಡಿ. ನಟಿವ ಸಂಪುಟದ ನಿರ್ಣಯವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಆಜ್ಞೆ ರಿಲೀಸ್ ಆಗುವವರೆಗೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಯಾರು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಜನ ನಂಬಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ಆಗಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಏನು ಹೇಳಬೇಕೋ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಿ, ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಮುಗಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. I have nothing to add to what I have already said.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ತಾವು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಹುಕುಂ ಬಗ್ಗೆ ನಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಾಜರಿರುವಾಗ ಅವರೇ ಹೇಳಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು—ಮಾನ್ಯ ಲೇಡರ್ ಅವರು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೇಳಿದ ಮೇರೆ ಅವರು ಹೇಳುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಫೇಸ್ ನೈವಿಂಗ್ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬೇಡ. ಹುಕುಂ ಬಗ್ಗೆ ನಟಿವರ ವಿವರಣೆ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕರಾಪಕಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇ ಫ ಥ ಸರಿ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—The simple issue before the House is whether the adjournment motion has to be allowed or not. Now I request the Speaker to give a ruling on that.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ನೀವು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟಮೇರೆ ವಾಕ್ ಬಿಟ್ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿ ಕ್ಲಾಂಟಿಲ್ಲ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವುದರಲ್ಲಿ ರೋಷ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಧಿಕಾರ ಮಾಡಿ ಸಭಾತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

At this stage, Sri H. D. Deve Gowda, Sri C. M. Arumugam, Sri Vatal Nagaraj and others withdrew from the House.

Madam SPEAKER.—I have withheld my consent to the adjournment motion.

The House stands adjourned to meet again tomorrow at One of the clock.

The House adjourned at Six of the Clock to meet again at One of the clock on Tuesday, the 28th November 1972.
